...РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 68 (11971)
1969 оной мартын 21, пятница

Сэн 2 мүнгэн

В. И. ЛЕНИНЭЙ ОЙДО — ГАБШАГАЙ АЖАЛ!

100

...АЛИШАДАЙ ИЛАЛТА

...ЭРТЭ. (Телефоноор абтаба.) Манай совхозой һаалишад ...ынгаа түрүү һаалишадай уряае хүндэтэйгөөр хү...жа, үбэлэй үедэ һү һааляа доошолуулангүй, үдэр, ...ртал бүриингөө даабарине үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ ... юм. Агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ... ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис...дэ оролсоходоо, байгша оной түрүүшын квартал соо ... һү тушааха түсэбөө болзорһоонь урид — мартын 8-да ...дын эхэнэрнүүдэй һайндэртэ дүүргэхэ гэжэ шиидэ...гаа.

...үрэй совхозой һаалишад хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. ...-най мэдээгээр тус совхоз гүрэнэй жасада 2800 цент...рулжа, кварталайнгаа даабарине хорин гурбан хоно... бэелүүлбэ. Жэлэй эхинһээ үнгэрһэн үе соо даажа ...эн бүриһөө 420—435 килограмм һү һааһан һаали... Тэдэнэй дундаһаа Дабаатын фермын һаалишан Т. Л. ..., Нарин-Заганай бэрхэ хоёр һаалишад — Дулма Гарма... болон бусад онсо шалгарна.

... совхозой һаалишад арга боломжонуудаа бодожо ...рталайнгаа түсэбһөө гадуур үшөө мянган центнер ...арын дүүрэтэр тушааха гэжэ шиидэбэ. Энэ үедэ сов...лишад үдэр бүри хамта дээрээ 5400—5500 килограмм ... һү һаана.

Н. ГОРБАТЮК,
Бэшүүрэй совхозой парткомой секретарь.

ШЭНЭ ПРОДУКЦИ — БҮРИ ЕХЭЭР

«Электромашина» заводой коллектив хүсэ ехэтэй электродвигательнүүдые, автокрануудые бүтээдэгээрээ орон дотороо суудa гаранхай. Эдэнэр байгша жэлэй хоёр һарын түсэбһөө гадуур 8000 түхэригэй продукци худалдаба. Энэ болзор соо 474 электродвигатель, шэнэ маркын 20 автокран бүтээгдэжэ, оронойнмнай ажахынуудта, ондоо гүрэнүүдтэшье эльгээгдэбэ.

Байгша оной эхинһээ АО-3 маркын электродвигатель хэгдэжэ захалһан юм. Мүнөө шэнэ түхэлэй электродвигательнүүд Ташкентын цементнэ заводто туршалга гаража байна. Мүн лэ Лейпциг, Познань хотонуудта үнгэргэгдэһэн уласхоорондын яармагуудта энэ электродвигательнүүд табигдаба.

Заводой коллектив байгша он соо шэнэ түхэлэй 400 автокран бүтээжэ гаргаха түсэбтэй. Энэ зорилгоёо хүсэд бэелүүлхэ арга шадал заводой коллективтэ бии.

Н. ДЕМИН.

Үнгэрэгшэ жэлэй зун Нуур-Түхэмэй дунда һургуули дүүргэһэн басагад Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхоздо олон юм. Тэдэнэрэй олонхинь мал ажалда хүдэлдэг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тэдэ басагадай нэгэн Наташа Аюрова.
Э. ЛАПИНАЙ фото.

Советскэ партийно-правительственнэ делегаци Будапешт ерэбэ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский түрүүтэй советскэ партийно-правительственнэ делегаци ВСРП-гэй Центральна Комитедэй, ВНР-эй правительствын уряалаар мартын 19-дэ Будапешт ерээ.

Венгриин Совет Республикын тогтоогдоһон үдэрһөө хойшо 50 жэлэй ойн гүйсэһые һайндэрлэлгэдэ делегаци хабаадаха юм.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ БУСАБА

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй зүблөөндэ хабаадаһан совет делегаци Будапештһээ мартын 19-дэ Москвадаа бусажа ерээ.

Делегацида КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев (делегациин толгойлогшо), СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша К. В. Русаков ороһон байгаа.

• • •

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, СССР-эй Оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский, Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник, армиин генерал С. М. Штеменко Будапештһээ мүн лэ Москвадаа бусажа ерээ.

(ТАСС).

Бэлэдхэл хэхэ комиссиин заседанинууд боложо эхилбэ

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ комисси энэ оной мартын 19-дэ Москвада хүдэлмэрөө эхилээ.

Заседанинуудта хабаадаһан 67 партиин түлөөлэгшэд Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай зүблөөндэ зорюулагдаһан документнүүдэй проектнүүдые бэлдэхэ бүлэгэй ажал ябуулгын дүнгүүд тухай мэдээсэл шагнаа, бэлэдхэлэй комиссиин үмэнэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ ороо.

СОВЕДҮҮДТЭ ЭРХИМ ХҮНҮҮД ҺУНГАГДАБА

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй һунгалта манай орон дотор мартын 16-да боложо, парти ба арадай бата нэгэдэлые шэнээр, эли тодоор харуулаа. Өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэдые — коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудые совет хүнүүд депутадуудаар һунгаа.

Районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдэй һунгалтануудай дүнгүүдые автономито республикануудай Верховно Соведүүдэй Президиумүүд гаргаа. Эдэ мэдээнүүд дуугаа үгэлгэдэ һунгагшадай угаа ехэ эдэбхитэйгээр, эмхитэйгээр хабаадаһые харуулжа үгэнэ. Бүхы республика дотор һунгагшадай 99 гаран процентнь һунгалтада хабаадаа. Депутадуудта кандидадуудай түлөө диилэнхи олонхи дуунууд үгтэһэн байна.

Һунгагдаһан депутадуудай 40-һөө 49 хүрэтэр процентнь эхэнэрнүүд. Депутадуудай хахадһаа олонинь партийнабэшэ хүнүүд юм. Һунгагдагшадай гурбанай хоёр тухай хубинь үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд, колхозникууд болоно.

(ТАСС).

...убликын үйлэдбэрилгын хүсэ саашадань хүгжөөхэ ...удал зүбшэн хэлсэхэ нютагай 2-дохи зүблөөнһөө

...БАЯЛИГУУДАА, АРГА ...ОЛОМЖОЁО ХЭРЭГЛЭН...

... үсэлдэр үргэлжэл...эй секцинүүд дээрэ ... арадай ажахын гол ...ые хүгжөөхэ зорилго ...гдээ.

... болон һалбаринууд ...олын хараата асуу... зүбшэн хэлсэхэ секци ... дээрээ арбан элидхэл ...дэхэ юм.

...ска эрдэмэй кандидат, ...мой секретарь К. М. ... арад зоной хэрэглэм ... үйлэдбэрилхэ гол ...эһэн элидхэл хэбэ. ... арад зоной ажана тэ... улам һайжарна. ... хүдэһэниинь дээшэл... ажалшад олон янзын, ... эд бараа, эдеэ хоо...ые хэрэглэдэг болоо, ... арга боломжотой. ...ража байгаа эрилтэ ... хангахын тула хэ... бараа, эдеэ хоолой ... үйлэдбэрилдэг ... табигдана гэжэ нү... тэмдэглээд, иимэ ... бии байһанда гол ...улба.

...нар, гутал оёхо, гэ... мебель хэхэ матери... һоОһон, модон гэхэ ...амнай баян. Тү... хэхэ, элдэб зүйлнүү... болохо зорилго пред... урда табигдана. На... фабрикын нэхэн гар... бүдөөр пальто оёхо ...дхэхэ, гадар трико... хэхэ фабрика бари...жэ байгаа Хяагтын ...тажна фабрикын, ... мяха-консервын ком... шадал үргэдхэхэ шу...дхэлшэ тэмдэглээ. ... газар дайдые со...нартай амаралтын, ... аяншалга эмхидхэхэ ... болгохо асууда... байхада, республика ... наймаа үргэдхэ... хоолой, арад зо... эрилтэ хангаха ...дай хүдэлмэри һай... сувенир хэхэ үй... хэхэ тухай элидхэл ...һэн байна.

Буряадай АССР-эй арадай ажахые комплексноор хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёолгые наринжуулан һайжаруулха тухай элидхэлые СССР-эй Науканудай академиин Сибириин отделениин экономикын институдай таһагые даагша, экономическа эрдэмэй доктор **Р. И. Шнипнер** хэбэ. Сибириин отделениин Буряадай филиалай таһагые даагша, экономическа эрдэмэй кандидат **А. Г. Туйск** районууд хоорондын, Буряадай АССР-эй экономическа холбоо харилсаан тухай элидхэл хээ.

Экономическа эрдэмэй доктор **П. Г. Олдак** гэгшэ (СССР-эй Науканудай академиин Сибириин отделениин экономикын институт) элидхэл хэбэ. Хаа хаанагүй хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа техническэ дэбжэлтэ хадаа ерээдүйн эрилтэ, эрхэ байдалые эртээнһээ тодорхойлхо зорилго табина. Тиимэһээ энэ эрилтэ хараада абан, арадай ажахын тус тус һалбари хүгжөөхэ таарамжатай арга боломжо элирүүлхэ шухала болоно гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Орон доторoo, хилын саагуур аяншалагшадай тоо жэл ерэхэ бүри олошорно. Энэ ушарые хараада абаха, аяншалгын газарнуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй болоно. Байгал далай, тэрэнэй оршон тойронхи байгаалиин үзэсхэлэн гоё газарнууд манай ороной, хилын саанахи аяншалагшадые ехэтэ һонирхуулна. Сибириин отделениин экономикын институдай тусхай мэргэжэлтэдэй шэнжэлгын хүдэлмэри хэжэ байһан тухай нүхэр Олдак хөөрэжэ үгэбэ. Байгал далайда ерэжэ амарха, гоё һайхан байгаали хараха дуратайнуул олон гэжэ шэнжэлгэ харуулаа.

Географическа эрдэмэй кандидат **Б. Р. Буянтуев** (Буряадай филиал) Буряадай АССР-эй промышленна узелнуудые байгуулха арга боломжонууд тухай, экономическа эрдэмэй кандидат **Г. Ш. Раднаев** Буряадай АССР-эй индустриальна хүгжэлтын хэмжээн, гол шэглэлнүүд тухай элидхэл хэһэн байна.

Капитальна барилгые хүгжөөхэ холын хараата түсэб, республикын барилгын организацинуудай хүсэ шадал үргэдхэхэ зорилготой холбоотой шухала асуудалнууд капитальна барилгын болон барилгын материалнуудай промышленностиин секци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Ерэхэ табан, арбан жэлнүүдэй үедэ республика доторнай олон барилга эрхилэгдэхэ, барилгын индустри хүгжөөгдэхэ юм. 1971—1980 онуудай үеын капитальна барилга хадаа арадай ажахын гол шухала зорилго болохо, тэрэнэй хэр үргэн далайсатайгаар, ямар болзор соо барилга хэжэ дүүргэһэнһээ үйлэдбэрилгын хүсэ хүгжөөхэ асуудалнууд шиидхэгдэхэ ушартай юм.

Барилгын индустри хүгжөөхын тула 1969—1980 онуудай туршада 70 миллион шахуу түхэригэй капитальна һомололго гаргашалхаар багсаагдана. Буряадай барилгын управлениин, «Бурятцелинстрой» трестын, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй, мүн хабсаралгын «Востоксантехмонтаж», «Дальстальконструкция» управленинүүдэй республика доторхи организацинуудай үйлэдбэриин бааза хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ тухай секци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Хана болохо шэнэ материал, хабсаргамал материалнуудые үйлэдбэрилхэ арга боломжонууд хараалагдажа байна.

Секцинүүдэй хүдэлмэри мүнөөдэр үргэлжэлхэ. Зүблөөнэй түгэсхэлэй пленарна заседани мүнөө үдэшэлэн болохо юм.

Зураг дээрэ: экономическа эрдэмэй доктор, Новосибирскын университедэй экономическа факультедэй профессор Б. П. Орлов (зүүн гарһаа), СССР-эй Науканудай академиин гэшүүн-корреспондент, Сибириин отделениин экономическа болон промышленна үйлэдбэри эмхидхэлгын институдай директор А. Г. Аганбегян (дундань), Буряадай филиалай экономическа шэнжэлгэ хэхэ таһагые даагша, экономическа эрдэмэй кандидат И. М. Занданов зүблөөнэй завһарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ШИИДХЭХЫ ҮЕ

ТУГАЛНУУД ЮУНДЭ ГАРЗАЛНАБ?

Хэнэйшье мэдэһээр, эбэртэ бодо малай тоо толгойе түргэн олошоруулха, мяха, һү ехээр абаха, гүрэндэ элбэгээр худалдахын тула нарай тугалнуудые нарин һайнаар харууһалжа, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр томо болгохо гэшэ шиидхэхы ухаа шанартай.

Нарай тугалнуудые һайнаар, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлхэ хэрэг хадаа нэн түрүүн һаалишад, тугалшад, зооветмэргэжэлтэдэй үдэр бүриин оролдолго, ажалдаа хэр харюусалга ехэтэйгээр хандадагһаа сүм дулдыдаха байһаниинь элитэ.

Тиигэбэшье үнеэдэйнгээ хэзээ ороондо ороһон, хэзээ түрэхыень мэдэдэггүй дээрэһээ гү, али шадаал һаа зарим һаалишад һү ехээр һааха-мнай гэжэ хубхай оролдоод гү, юрэдөөл тэдэнэйнгээ бүри тугаллаха болоожо тулатарнь һаадаг, зоотехническэ заабарине хазагайруулдаг. Үнэндөө энэнь ехэхэн хойшолонтой байна. Үнеэдые түрэхэһөөнь хоёр һара урид шэргээжэ, зүбөөр харууһалаа, эдеэлүүлээгүй, бүри түрэтэрнь һаажа байбал, тугалнуудынь бэеэр һула, үлбэр өөдэгүй, халтад гэхэдээ үбшэлхэ, гарзалхаяа һанадаг шуу. Үнеэдыньшье ёһоор тэбээрээ, таргалаагүй байжа, һү муртэй үгэхэгүй байна.

Эдэ бүгэдэ олондо үнинэй мэдээжэ болоһон юумые юундэ дурданабибди гэхэдэ, Түнхэнэй аймагай зарим ажахынуудта үнеэдые түрэхэһөөнь урид һайнаар бэлдэхэ, тугалынь зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэ анхарал ёһоор табидаггүй дээрэһээнь лэ нарай түл гарза хоролтодо ороно.

Жэшээнь, Саяанай совхозой түбэй фермэ дээрэ гансахан энэ жэлэй эхинһээ хойшо арба гаран тугал гараһаар хэды хоноод гарзалаа, мүн зарим үнеэдынь үхэһэн тугал гаргаа.

Энээнэй шалтагаанинь юуб гэхэдэ, тугалнууд ехэнхидээ эхэһээ гарахаһаа үлбэр муу байгаад, һүүлдэнь гэнтэ шэшээд, мууда муудаһаар гарзалшана. Эндэхи үниинэй тугалшан Долгор Шахматаеватай хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

— Үнеэднай бүри түрэтэрөө һаалгажа байгаад лэ, тугалнуудынь иимэ түлюур муу гарана гэшэ аабза. Хэрбээ үнеэдые хаһа саг соонь шэргээгээд, һайса амаруулаад түрүүлээ һаа, тугалынь гэдэһэн соогоо зүбөөр түлжэхэ, эсэстээ тобир һайн мал болохо байна ха юм. Теэд һаалишад, зооветмэргэжэлтэдшье ямар үнеэн хэзээ түрэхэб гэжэ мэдэдэггүй, дэлэн үусыень барижа үзөөд лэ, тэрэнээ таамагаар тухайлдаг байна. Хэрбээ искусственнэ үрэжүүлгын һайнаар табигдаад, тоо бүридхэлэйнь тоб гэмэ зохидоор хэгдэдэг байгаа һаань, иимэ юумэн болохогүй һэн, — гэнэ.

Тон зүб хэлэнэ. Үнэхөөрөө эндэ зоотехническэ хүдэлмэри ехэл хангалтагүй муугаар табигданхай. Тусхайлбал, нёдондо совхозой Улаан-Горхон гэжэ газартахи фермэдэ энэ шалтагаанһаа, мүн харууһанай муугаа баһал олон тугал гарзалаа һэн. Одоол энээнһээ һургаал абажа, энэ жэлдэ нарай мал гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тула бүхы хэрэгтэй юумэ хэхэ бэзэ гэжэ һанахаар байгаа. Теэд мүнөө жэлдэшье тугалнуудынь баһал гарзалжа үргэлжэлһөөр.

Гэхэтэй хамта Хэрэнэй ветбаклабораториин мэргэжэлтэд өөһэдынгөө харюусалга, уялгые үшөөл бодотоор дүүргэжэ шаданагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, малай үбһэ тэжээлэй шанарые зүбөөр тодорхойлжо, үнеэд, тугалнуудта ямар үбһэ тэжээл эдюулхэб гэһэн заабари үгэнэгүй. Тугалнуудай олоороо гарзалжа байхада, энэ лабораториин ветеринарна врачнар Софья Линхоева, Анна Паталицына гэгшэд тус фермэдэ нэгэшье дахин харагдаагүй.

— Ветбаклабораториин ахалагша ветврач Евгений Шабаков хаа яа ерээд лэ, фермын ветврач Владимир Булгутовтай гарзалһан тугалнуудые задалжа үзөөд, тиимэ иимэ үбшөөр үбшэлжэ үхөө гэжэ акт бэшээд лэ ошодог. Харин тугалнуудые элдэб үбшэнһөө һэргылхэ, үхэл гарзыень усадхаха ямаршье хэмжээ абадаггүй, нарай мал зүбөөр харууһалха тушаа тодорхой заабаришье үгэдэггүй, — гэжэ тугалшад гомдоно.

Иимэ таарамжагүй байдалда эсэс табиха, тугалнуудай гарзалалгые усадхахын тула бүхы шухала хэмжээ яаралтай түргэн абаха саг ерээ.

Ш. БАЙМИНОВ,
манай корр.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Республикын промышленность, хүдөө ажахы, транспорт болон хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ Буряадай АССР-эй Габьяата уралан нарижуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Уралан нарижуулгын талаар амжалта туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Габьяата уралан нарижуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Аверин Петр Петровичто — Тимлюйн цементын заводой механик.

Астраханцев Дмитрий Николаевичта — Улаан-Үдын ТЭЦ-эй цехэй начальник.

Бояркин Анатолий Михайловичта — Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха инженер.

Вислов Федор Терентьевичтэ — Улаан-Үдын авиационно заводой слесарь.

Волков Василий Федоровичто — Улаан-Үдын Ленинэй ордено мяха-консервын комбинадай ахалагша технолог.

Глухоедов Юрий Николаевичта — Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой главна конструктор.

Григорьев Николай Ивановичта — Улаан-Үдын ТЭЦ-эй цехэй начальник.

Доржиев Цыден-Дамбада — Улаан-Үдын оньһожоруулагдаһан шэлэй заводой мастер.

Евсин Михаил Ивановичта — Хориин аймагай Анаагай совхозой главна инженер.

Калиновский Геннадий Анатольевичто — Улаан-Үдын вагонно депогой главна инженер.

Леонов Иван Семеновичто — Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министерствын металл болбосоруулгын Кировэй нэрэмжэтэ заводой слесарь.

Маковей Семен Ивановичта — Ленинэй ордено Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Моксоев Анатолий Алексеевичтэ — Улаан-Үдын авиационно заводой инженер-технолог.

Москаленко Виктор Николаевичта — Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай цехэй начальник.

Оборотов Геннадий Ивановичта — «Забайкаллес» комбинадай модо буулгадаг ба ашадаг Байгалай баазын инженер-механик.

Овчинников Филипп Меркуловичта — Улаан-Үдын «Электромашина» заводой ахалагша наладчик.

Погорелов Михаил Федоровичто — Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Саттаров Габдулбар Гельмановичта — Зэдын аймагай Ленинэй ордено Борьёогой совхозой хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха механик.

Снетков Григорий Васильевичта — Хориин аймагай Анаагай совхозой хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха механик.

Старков Иван Ануфриевичта — Улаан-Үдын ТЭЦ-эй ахалагша мастер.

Столь Федор Михайловичта — республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Улаан-Үдын электро-түхеэрэлгэнүүдые заһабарилдаг заводой хүдэлмэришэн.

Челпанова Анна Николаевнада — Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной радио болон телевидениин үйлэдбэриин техническэ управлениин бүлэгэй ахалагша инженер.

Шестак Виктор Борисовичта — Улаан-Үдын локомотивна депогой ахалагша мастер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной мартын 18.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР Р. С. БАДМАЕВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет, хүдөө ажахын органуудта олон жэл һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Бадмаев Ринчин Сангадиевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной мартын 19.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР А. Ф. МАРИНИИЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын «Электромашина» заводой ахамад инженер нүхэр **Марин Анисим Федоровичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной мартын 20.

ТАРЯАЛАН ҮРГЭДХЭГДЭХЭ, УРГАСА ЭЛБЭГЭЭР АБТАХА

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой зэлжээтэ пленум өөрынгөө гол анхаралаа ороохо таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудай абтаса эрид дээшэлүүлхэ асуудалда хандуулба. Энэ шухала хэрэгые хүсэндэнь хүргэхын тулада аймагай партиина организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай партиин райкомой пленум дээрэ элидхэл хэһэн аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Д. А. Шикуло дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

— Хүдөө ажахын асуудалнуудаар КПСС-эй XXIII съездын, партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгоор һүүлэй жэлнүүдтэ абтаһан хэмжээнүүдэй аша туһаар ороохо таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудай абтаса дээшэлүүлхэ талаар аймагай колхоз, совхозууд яһала горитой амжалта туйлаа. Ороохо абаха табан жэлэй гурбан жэлэйнь түсэб 110 процент, тиихэлэ гүрэндэ худалдаха даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэө,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ.

Мал ажал дээрэ мүн дабшалта бии. Гурбан жэлэй туршада аймагай ажахынууд түсэбһөө гадуур 18.260 центнер мяха, 44.300 центнер һү, 1600 центнер нооһо гүрэндөө худалдаа. Сабшалан һайжаруулха, шаналжуулха талаар мүн лэ зарим тэды хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тиигэжэ нёдондо дунда зэргээр гектар бүриһөө 16 центнер үбһэн хуряагдаа. «Восьмое марта», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Советская Россия» колхозууд, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы 20—25 центнер үбһэ абаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, аймагай колхоз, совхозууд таряанайнгаа ургасые бүри дээшэлүүлхэ бэжэ шиидээд байна гэжэ элидхэлшэ онсолно. Жэшээнь, ганса шэниисын тарилга 1321 гектараар ехэ болохонь. Тэрэнэй зэргээр ороохо абалга түсэбөөр хараһанһаа адаг 33 мянган центнерээр гү, али 7 процентээр дээшэлхэ байна. Гүрэндэ түсэбһөө гадуур 20.650 центнер ороохон худалдагдаха. Энэнь түсэбтэн зэргэшүүлхэ болоо һаа, 22 процентээр ургаха болоно.

Элидхэлшэ хабарай тарилгын бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябаса тухай тогтобо. Зарим ажахынуудта, илангаяа «Улаан Оронго», «Коммунизм», «Искра», «Авангард» колхозуудта хүрэнгын үрэһэнэй шанар муу. Трактор болон хүрьһэ элдүүрилхэ зэр зэмсэгэй заһабари хүсэд дүүргээдүй байһан ушар бии.

«Восход» колхозой түрүүлэгшэ П. А. Горбунов үгэ хэлэхэ зуураа, артелиин гэшүүд энэ жэлдэ таряанай талмайе 125 гектараар үргэдхэхэ гэжэ шиидлээ гэжэ мэдүүлбэ. Полиин хурьһэндэ наг шэбхэһээ гадна, 90 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха байна. Тарилгын хүдэлмэриие һайн сагта, богонихон болзор соо үнгэргэхэ арга боломжо гүйсэд бии, техникэ бэлэн, үрэһэн арилгагданхай, томо жэжээрээ илгагданхай, механизаторнууд шэлэгдэн томилогдонхой гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

«Дружба» колхозой таряашад хабарай тарилгада мүн лэ һайнаар бэлдэжэ байна. Таряалан болон сабшалан дээрэ арба гара мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Энэнь нёдондонойхиһоо мянган тонноор ехэ. Мүнөө жэлдэ колхоз полевой болон тусхай севооборот нэбтэрүүлхэнь, поли хамгаалха зорилгоор зурууд зуруудаар модоной тарилга хэжэ эхилхэнь. Эдээн тухай колхозой главна агроном Р. Н. Чебунин хэлэһэн байна.

Ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор ямар хэмжээнүүдые абажа байһан тухайгаа «Советская Россия» колхозой түрүүлэгшэ Л. С. Трифонов тогтобо. Энэ жэлдэ таряалангай хүрьһэндэ оруулхаар 250 тонно минеральна үтэгжүүлгэ асараад байна, шэбхэ зөөлгэ түлэг дундаа. Хүрэнгын үрэһэн тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй, техникэ заһабарилга февралиин 23-да дүүргэгдээ һэн. Гусеничнэ тракторнууд [...] гын үедэ хоёр халаа[...] хэ механизаторнуудаа[...]

Ивалгын туршал[...] ажахын главна агрон[...] ев шэниисэ тарилгы[...] 400 гектараар ехэ бол[...] хэлэбэ. Тиин ажахын[...] нер ороохо нэмэжэ аба[...] лоно. Гэхэтэй хамта [...] дөө саһан мүртэй ор[...] шиг нойтые газа[...] сүм барихын тулада [...] тайбди гэжэ тэмдэг[...]

КПСС-эй райкомой [...] һэн асуудалаараа түс[...] талан абаа. Ороохо [...] ажахын бусад прод[...] гаяа дээшэлүүлхэ т[...] дай хараалһан хэм[...] һайшаагдаа.

АБАҺАН ХУРЬГАДАА ТҮЛЖҮҮЛЖЭ, ХҮХЭ НОГООНДО ГАРГАЯ!

ҮҮСХЭЛ ГАРГАҺАН АЖАХЫДА

Малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэжэ, хонидоо тобир тарганаар ондо оруулха, хонин бүриһөө хурьга абажа, нэгэшье толгой гарзада оруулангүй түлжүүлхэ, хонин һүрэгые түргэн үсхэбэрилхын тула ехэ алхам хэхэ зорилготойгоор социалис мүрысөөндэ уряалжа, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод, зооветеринарна мэргэжэлтэд болон хонин ажалай хүдэлмэришэд республикынгаа бүхы хонишодто январь һарада хандаа һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо нилээдхэн саг үнгэрбэ. Хэлэһэн үгэдөө хэр хүрэжэ, абаһан уялгаяа ямараар дүүргэжэ, ажал хэрэгэйнгээ али тухай бүтэсэтэйгөөр ябажа байһан тухай үүсхэл гаргагшад иигэжэ мэдээсэнэ.

Будажапов Дамбиин отарада нилээд олон хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгд[...] Хүхэ ногоон дээрэ тэдэнэй бултадаа гараха байһандань һэжэг түрэлтэгүй.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) хурьгашан Г. Рябова хонишон Ц. Дондукова хоёр.
Ц. ДОРЖИЕ[...]

МАНАЙ БАЯЛИГ

Үргэн уужам Буряад орон дотор хонин һүрэг үсхэбэрилхэ талаар парти, правительствын ехэ анхарал, туһаламжада харюу болгон, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1969 ондо 15400 хурьгадые түлжүүлжэ, хонин һүрэгөө улам олошоруулха зорилго урдаа табинхай. Энэмнай хадаа 100 хонин бүриһөө 90-һээ доошо бэшэ хурьгадые абажа, май-июнь һарануудта эхэһээнь һалгааха үедөө хурьган бүхэнэй шэгнүүрые 20—22 килограммда хүргэхэ — бидэнэй уялга мүн болоно.

Мүнөө манай колхоздо бүхыдөө 11.958 хурьган абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Үбэлэй түл абалга гол түлэб дүүрэнтэй. Үшөө 2000 гаран хонид хурьгалха.

Абаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлхэ гээшэ амархан хэрэг бэшэ. Тиимэһээ хурьгадые зүбөөр харууһалга, эдеэлүүлгэ топ нягта нарии гуримтай байха зэргэтэй. Мүнөө хирэдэ хурьган бүриин үдэрэй нормо иимээр табигдана: 200 грамм һайн шанартай үбһэн, 200 грамм силос, концентрат, яһанай гурил, загаһанай тоһон эдюулэгдэнэ. Эхэ хонидто түс бүридэнь үдэрэй 400 грамм талха таряанай зүйл, 450 грамм үбһэн, зелёнко үгтэнэ. Үдэртөө гурба дахин уһалагдана. Эртэ хурьгалһан хонид бэлшээридэ гаргагдана.

Үбэлэй янгинама хүйтэнэй хаһа үнгэржэ, хабарай һара — март гараба. Хэды хүшэр хүндэ үбэл байбашье һаань, манай хонишод түл абалтаяа һайнаар үнгэргэжэ шадаа. Мүнөө абтаһан бүхы хурьгад гарза хоролтогүйгөөр боргожон түлжүүлэгдэжэ байна.

Юрөөдэ баян дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хонишод олон. Элэ хэд бэ? Б. Банзаракцаева, Д. Будажапов, Б. Батуева, Ц-Д. Ванчикова, Д. Табаев болон бусад олон хонишодые нэрлэмээр. Мүнөө Б. Банзаракцаевагай отарынхид зуун хонин бүридэ 101,5 хурьгатай болонхой.

Республикын мал ажалай эгээл ехэ ашаг олзотой һалбариин нэгэниинь хонин ажал болоно. Тиимэһээ Буряад орон дотороо хонидые олоор үсхэхэ дүүрэн арга боломжонууд бии. Хонин ажалые хараа байса хүгжөөхэ, хониной мяха, нооһо элбэг дэлбэгээр абадаг болохо тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, мүн КПСС-эй обкомой IV пленумүүдэй тогтоолнуудые дүүргэхын тула манай колхозой хонишод урда урдынхиһаа эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

М. ХАНДАЖАПОВА,
зоотехник.

4600— ҮСӨӨН БЭШЭ

Энэ үбэл хэды шэрүүн хүйтэн байгаашье һаань, хонидой түл абалга эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Тиигэншьегүй яахаб даа. Агуу ехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаха гэжэ шиидээд, Юрөөгэй хонишод социалис үндэр уялгануудые абаа ха юм.

Манай колхозой гурбадахи ОТФ-гэй хонишодой ажалайнь үрэ дүн муу гэхээр бэшэ. Хэнэй даадаг отарада, хэды хурьган абтаад байнаб гэжэ хаража үзэе. Д. Табаевай отарада — 640, Д. Доржиевагай отарада — 557, Д. Дашиевагай отарада — 545, Д-Д. Дагбаевай отарада 550 хурьгад абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Мүн бэшэшье хонишодой ажалынь урагшатай һайнаар ябана.

Гурбадахи ОТФ-дэ хамтадаа арба нэгэн эхэ хонидой отара бии. Мүнөө юһэн отарада хонид хурьгалжа, гол түлэб дүүрэнхэй. Уданшьегүй үшөө хоёр отарада хабарай түл абалга эхилхэ. Эдэ үдэрнүүдтэ дүн хамта 4600 гаран хурьгад абтанхай. Үсөөн гэхээр бэшэл даа. Үшөө 600-аад хонид хурьгалха.

Тобшо тэдыгээр хэлэхэдэ, манай гурбадахи бригадын хонишодой ажал хэрэг иимэл даа. Ажалай дүн гаргаха саг үдыхэн. Хэхэ, бүтээхэ ажалнай үшөөл ехэ. Саг хүрэжэ ерэхэ. Дальбараануудые намар тоолодог гэдэгтэл, бидэшье одоол тиихэдэ, хэн хонишоной хэды хурьга абажа, хэр зэргээр түлжүүлһэн, ажалдаа ямар амжалта туйлаһан тухайда мэдээсэхэбди.

Ц. ЛУБСАНДОРЖИЕВ,
3-дахи ОТФ-гэй бригадир.

ХУРЬГАД ТОБИРЖОГ ЛЭ!

Манай колхоздо үбэлэй түл абалга дүүрэжэ байна. [...]барай түл абалга эхилхэнь. Түл абалгын хэды хүшэр хү[...] салгатай байһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье абаһан хурь[...] харууһалан, гарза хоролтогүйгөөр, тобир томо болгохо [...] амархан хэрэг бэшэ.

Илангаяа хурьгадта гэдэһэнэй үбшэн хүрэдэг га[...] үбшэлһэн хурьгадые амяарлан хаажа, биомицин, сай, [...] холимог ногоон шэлбүүһэнэй шүүһэ уулгажа эмшэлнэб[...] урда жэлнүүдтэ хурьгадта зүрхэнэй үбшэн (беломыше[...]ванне) хүрэжэ, олоороо гарзалдаг байһан юм. «[...] микроэлемент хурьгадта дуталдадаг дээрэһээ, иимэ ү[...]раргана. Энэ үбшэнһөө ехэ һэргылхэ хэрэгтэй. Мүнөө [...]кит натрий» гэжэ эмээр бүхы хурьгадые таринабди.

Мүн лэ омрюу (кошарное заболевание) гэжэ хал[...]шэн хурьгадай хушуу, аманайнь забжада бии болодог. [...]нэй ехээр дэлгэрхэгүйн тулада, бидэ саг дары хэмжээ [...]

Зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анха[...] хонишод хандуулна. Үбэл абаһан хурьгадаа мүнөө гар[...]гүйгөөр түлжүүлжэ байна.

М. ДОР[...]

ХОНИШОДОЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

Габшагай ажалаараа хүндэтэй болоһон түрүү хонишод Юрөө нютагта үсөөн бэшэ юм. Эгээл тиимэһээ сомоной Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэдээ, колхозой түрүү хүнүүдэй нэрэнүүдые нэрлэһэн байна. Үндэр найдабарида хүртэгшэдэй дунда ажалша бэрхэ Даша-Нима Цыбикжапович Аюшеев бии.

Тэрэнэй бүхы ажалайнь намтар хонин ажахытай холбоотой юм. Баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй бригада жэлһээ жэлдэ эрхимүүдэй тоодо оролсодог.

Нёдондо жэлэйнь хүдэлмэриин дүнгүүдые абаад үзэел даа. 100 хонин бүриһөө 100 хурьган абтаһан, бүрин бүтэн түлжүүлэгдэһэн, хонин бүриһөө 4 килограммһаа үлүү нооһон хайшалагдаһан байна. Хурьгадые абаха, түлжүүлхэ, нооһо хайшалха талаар эрхим һайн дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө нүхэр Аюшеевтэ «Аймагай эрхим хонишон» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Түрүү хонишоной бригадын гэшүүд табан жэлэй дүрбэдэхи, жэлдэ үшөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Хэлэһэн үгэнь лаб бэелүүлэгдэхэ байха. Эдэнэр мүнөөшье урдынхяараал эрхимүүдэй тоодо ябана.

А. АЛЕКСЕЕВ.

Ветеринарна врачые хэнһээшье дутэ, хэнһээшье хүндэтэй хүн гэжэ хонишод тоолодог. Хурьгадай гарахаһаа эхилээд, тэдэниие хэн үзэнэб, хэн шалганаб гэхэдэ, энэ хэрэг ветеринарһаа холо ошоогүй ёһотой. Үбшэн хонидые тэрэ дарыдань эмшэлхэ, хонишодой дуудалгаар һүнишье ерэхэ сагууд бололог. Тиимэһээ ветврач М. Доржиев үбэлжэлгын үедэ ехэл сүлөөгүй ябажа гараба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой ветеринарна врач М. Доржиев хурьгашан нүхэр Банзаракцаеватай хурьга үзэжэ байна.

Ц. ДОРЖИЕВАЙ фото.

НАЙДАМТАЙ ТУҺАЛАГШАН

Юрөө голдо энэ үбэл ехэ шэмэрүүн хүйтэн байгаа. Хонишодто хүндэшье саг тохёолдоо. Республикын мүрысөө үүсхэгшэд 100 хонинһоо 90-һээ дээшэ хурьгадые абажа, бүрин бүтэн түлжүүлхэ, хонин һүрэг олон болгохо уряа гаргаа һэн.

Хонидой хурьгалалгын эхилжэ байхада, Ербановай нэрэмжэтэ Буряадай хүдөө ажахын техникумэй студентнүүд Н. Шадрин, Т. Ананченко, В. Эрдынеева, В. Антонов болон бусад хонишодто туһаламжа үзүүлхээ ерээ һэн. Эдэнэр хурьгадые абана, хонидые уһална, эдеэлүүл[...] эдэнэр тухай магтаал [...] үгэнүүдые хэлэнэ. [...] дүйн мэргэжэлтэд Юр[...] хонишодой хажууда [...] дадалтай болоно.

В. ДА[...]
машинны[...]

ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ БАЯСАНАБ

Би һамгантаяа колхоздоо хүдэлнэб. Гэнтэ гай ушарба: басагамни үбдэжэ, һамгамни басагантаяа удаан саг соо больницада байха болобо. Намда туһалагшые үгыт гэһэн гүйлтатайгаар колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандабаб. Залуухан хүбүүн, 17-той Виктор Плешковые отарадамни эльгээгээ. Тэрэ Галуута-Нуур хотын № 3 ГЛТУ-гай һурагша юм.

Сэхыень хэлэхэдэ, би түрүүшээр нэгэ бага урмаа хухараа б. «Энэ залуухан хүбүүн юун биратай ажал хэжэ шадахаб даа» гэжэ һанаа бшууб. Витиие хүдэлмэритэй танилсуулаад, ямар юумэ, хайшан гэжэ хэхыень заажа үгэбэб. Витя түрүүшын үдэрһөө эхилжэ үсэд оролдосотой, ажалда айхабтар дуратай байһанаа харуулаа. Хонидые уһалха, эдеэлүүлхэ, адуулхадаа ехэ шадамар бэрхэ юм. Дүшэн градус хүйтэнэй боложо байхада, худаг, хобоо заһахаһаа эхилээд, газаагуур юумэ хэжэл ябаха. Тэрэ хүндэ хүдэлмэри хэһэндээ, эсэһэндээ нэгэтэшье гэмэржэ байдаггүй.

Эдир залуу Витя Плешков ажалайнгаа намтарые һайнаар эхилбэ. Ёһотойл ажалша бэрхэ хүн боложо ябаһандань [...]һөө баясанаб.

Г. МО[...]
ахалагш[...]

Эдэ матери[...] манай корр. [...]ЖИЕВ бэлдэбэ.

ШЭНЭ ЗАВОД БАРИГДАНА

ВОЛОГОДСКО ОБЛАСТЬ. Металлургнуудай хото болохо Череповецтэ томо гэгшын завод баригдажа байна. Металлургиин заводһоо гарадаг коксово газые хэрэглэжэ, үнэтэй үтэгжүүлгэ—аммиачна селитрэ ехээр гаргадаг болохо юм.

Шэнэ заводой түхеэрэлгые ЧССР-тэ бэлдэнэ.

Череповецэй барилгашад КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, заводой барилгые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ заводой барилга дээрэ.

ТАСС-ай фото.

БҮД НЭХЭДЭГ БАСАГАН

Уян нугархай бэетэй, елэлзэһэн хара нюдэтэй, хори гарамгай наһатай басаганай аялгатан зэдэлһэн хүгжэм доро энэдхэг хатар наадажа дүүргээд, толгойгоо дохиходонь, зал соо һууһан зон нэгэн доро альгаа ташан, «үшөө!» гэжэ хашхаралдаба! Үдэшын концертдэ нэгэ бага гээгдэжэ ерэһэн тула, энэ басаганай нэрэ обогые дуулаагүй байгаад, хажуудам һууһан нүхэрһөө асуубаб. Гайхангяар нам тээшэ эрьежэ хараад:

— Неллиие мэдэхэгүй юм аалта? Концертын гараха бүхэндэ хатар наададаг шуу, — гэжэ түргэн харюусаад, басаганай дахин хатархые һонирхон, алдангүй харана. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын соёлой байшан соо тэрэ үдэшэ һонирхолтой концерт хаража гараһандаа, сэдьхэлээ ханангы гэртээ бусаа һэм.

Тэрэ гэһээр жэл шахуу болоо. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэлгын цехтэй танилсажа, хүдэлмэришэдөөрнь хөөрэлдэжэ ябабаб. Фабрикын партийна организациин секретарь нүхэр Пушкина:

— Бүд нэхэгшэ эрхимүүдэй нэгэн Нелля Борисовнатай танилсагты,— гэхэтэеэ хамта, халаанаа тушаагаад, ябахаяа байһан басаган тээшэ зааба.

Тэрэ басагые абаһаар танибаб. Мүн даа, энэдхэг хатар наадажа, бүгэдэндэ ехээр альга ташуулагша үнөөхи басаган бэсэрээ ха юм.

— Танай хатархые хаража баясаһан байнаб,— гэжэ минии хэлэхэдэ, Нелля энеэбхилээд:— багаһаа хойшо хатар наадаха дуратай байһан хүм.— гэбэ.

Эгээл тиихэдэ Нелля Борисовнатай танилсажа, ажабайдалаарнь, ажал хүдэлмэрээрнь һонирхогдоо бэлэй. Нүхэр Савиновагай Улаан-Үдын городской Соведэй депутат байһыень тиихэдэл мэдэжэ абаа һэм. Баһа нэгэ иимэ ушар тухай хөөрэһыень мартаагүйб.

Үдын хоол барьяад ерэһэн гурбан хани басагадынь тэрэниие тойрошобо.

— Нелля Борисовна,— гээд тэдэнэр хандаа һэн.

— Юун болооб? — гээд, басагадай урмаа хухаранги шарайе адаглан, харюу хүлеэжэ ядангяар асууба.

— Ши депутат ха юмши даа. Иимэ байдалтай эбсэжэ байхын аргагүй бшуу,— гэжэ Валя тойруулба.

— Юун бэ даа? Сэхынь хэлыт.

— Бидэнэр фабрикынгаа столоводо орожо эдеэлээд гарабабди. Шүлэниинь сэб хүйтэн, котлетынь ямаршье амта шэмэгүй. Үсэгэлдэршье муугаар бэлдэһэн байгаа һэн.

— Басагад, үглөөдэрһөө хэмжээн абтаха,— гэжэ Нелля Борисовна найдуулба.

Үглөөдэрынь тэрэ столовын ахалагша тогоошонтой уулзажа хөөрэлдэбэ. Хөөрэлдөөниинь дэмы үнгэрөөгүй. Яһала һайнаар эдеэн бэлдэгдэдэг болоодхёо. Гуйлтыень саг дары, үнэн сэхээр дүүргэһэндэнь, хани басагадынь баяр хүргөө бэлэй.

Тэрэнэй налгай, залан сэхэ зантайе суг хүдэлдэг нүхэдынь һайн мэдэдэг. Нелля Борисовна 1960 онһоо Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада хүдэлжэ байна. Түрүүшын үдэрһөө оролдосотой бэрхэ байһаараа ханинарайнгаа дундаһаа илгараадхёо һэн. Бүд нэхэлгын станогто хүдэлдэг болохын тула зургаа һарын туршада һураха хэрэгтэй [...] оройдоол хоёр һа[...] нэхэгшэ боложо у[...] Тэрэ гэһээр най[...] Энэ үе соо Нелл[...]винова мэргэжэл[...] боложо тодорөо. [...] хёо депутадаар һ[...] хайнь дуулаад, [...] хэ хүсэлэнтэй [...] халаанда хүдэл[...]

— Хаана бай[...] фабрикын ахал[...] депутат нүхэр С[...] зажа асуухадам: [...] совна хамтын [...] Комнатодоо байг[...] Библиотекадаа е[...] — гэжэ харюуса[...]

Иигэжэ харюу[...] халгүй. Юуб гэхэ[...] совна Баруун Си[...] гическа инстит[...] куреда һурадаг, [...] дээшэлүүлхын [...] оролдодог юм.

Манай ерэхэд[...] номоо үзэжэ һ[...] хөөрэлдэхэдэ, ол[...] ухаансар һүбэ[...] тодорно. Үдэр [...] бэлигээ аралайн[...] рюулхые оролдо[...] үниинэй алдарша[...]

Б-М.

ТҮРҮҮШЫН СОВЕТ РЕСПУБЛИКЫН СОНОСХОГДОҺООР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ЛЕНИН БА ВЕНГРИИН РЕВОЛЮЦИ

...сүлөөлэгдэһөөр 20 ...үеэр Будапешт хотодо... нэрэмжэтэ проспектдэ ...Ильич Ленинда хүшөө ...баяр ёһололдо хабаадаха... тудаа һэн...
...нэрэ венгер хүн бүхэн... ...һанагдадаг. Тэрэнэй ...мор ба бронзо бүтээл... венгер уран зохёолшодой ...шүлэгүүдээр мүнхэлэг... Озда хотын металлурги... ...бинат, Будапештын нэгэ ...хүдөө ажахын олохон ...нууд, үйлэдбэриин бри... ...һургуулинууд, пионер... отрядууд, соёлой байшан... ...нэй нэрэ абанхай. Рево... вождьдо эндэхиин бүхы ...дурладагынь дэмы бэ... Юуб гэхэдэ Ленин багша ...радай эрхэ сүлөөгэй түлөө ...эхи табилсаһан байгаа, ...сургаал һургаал мүнөө сэ... Венгридэ шэнэ ажабайдал ...байгуулхадань туһална.

* *

...Коммунис партиин эхи ...нэгэн Эрнё Пор 1919 ...мартын 22-ой үдын хойно ...радиостанцида ерэһэн ...радиотелеграфист Карой Но... радиотелеграмма аса... Москвада, бүхы дэлхэйдэ ...хэлэнь гуйба. Венгриин ...шэн анги засаг гартаа Венгриин Совет Республика сонсхобо гэжэ тэрэ телеграмма соонь хэлэгдэһэн байгаа.

Телеграмма абаһанаа лаблаһан мэдээ Москваһаа абаад, Эрнё Пор аппарадта Владимир Ильич Ленинэй ерэхые гуйба. Хори минута болоод, телеграфта иимэ текст абтаа:

«Эндэ Ленин ерээд байна, танай аппарадай дэргэдэ хэн бэ? Чепель иигэжэ харюусаба»: ...Нүхэр Ленин! Аппарадай дэргэдэ Венгриин Коммунис партиин Центральна Комитедэй гэшүүн Эрнё Пор. Венгриин хүдэлмэришэн анги үсэгэлдэр һүниндөө гүрэнэй засаг гартаа абажа, хүдэлмэришэн ангиин диктатура тогтоогоод, дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин вождь Тание амаршална. Ородой революционно хүдэлмэришэн ангида революционно талархалаа элирхэйлэн мэдүүлжэ байһыемнай дамжуулыт... Венгриин Совет Республика сэрэгэй-хамгаалхы холбоо байгуулаял гэжэ Россин Советскэ правительствада дурадхана. Гартаа буу барин божо, хүдэлмэришэн ангиин бүхы дайсадтай тэмсэхээр бэлэмди...»

РКП(б)-гэй VIII съезд тэрэ үеэр Москвада боложо байһан юм. Ленинэй гуйлтаар Москвагай радиостанци Чепельтэй саг үргэлжын холбоо байгуулаа бэлэй. Мартын 22-ой үдэшын 9 часта радиостанци иимэ текст дамжуулба: «Ленин эндэ байна. Венгриин Совет Республикын пролетариадай правительствада, илангаяа нүхэр Белэ Кунда үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэнэ. Танай амаршалгые Россин большевигүүдэй Коммунис партиин съездэ дамжуулааб. Урма зориг бадаруулаа...».

Венгридэхи революционно үйлэ хэрэгүүдые Ленин ехээр һонирхоһон, венгер ханинартаа зүбшэл үгэжэ туһалһан юм. Орон доторнь тохёолдоһон байдалые зүбөөр сэгнэжэ, арад түмэниие сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэл толгойлһон венгер коммунистнуудай эрэлхэг зоригтой революционно эрид шиидэнги, тактическа шадамар бэрхэ байһандань омогорхон баясадаг бэлэй.

1919 ондо Венгридэхи Совет засаг 133 хоногто баатарлигаар тулалдаһан түүхэтэй. Улаан Арми эмхидхэхэ тухай, промышленность, транспорт, шахтанууд, банкнууд ба газарые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай, ажалда элсүүлгын гурим тогтоохо тухай, үгытэйшүүлые гэр байраар хангаха тухай, хүдэлмэришэдэй университедүүдые эмхидхэхэ гэхэ мэтэ шухала декредүүдые гаргаа һэн. Үйлэ хэрэгүүд тиихэдэ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа. Гэхэтэй хамта тэмсэлэй дүй дүршэлөөр, ёһо заншалаар баян болоодүй байһан парти амжаһан түйлалтануудаа бэхижүүлжэ хүсэд шададаггүй, һайтар бодомжологдоогүй шиидхэбэри гаргадаг байһан. Баруунай социал-демократиин урбалтата политикаар дэмжэгдэһэн дотоодын харата этэгээдүүдэй ба интервентнүүдэй сохилтые Совет Венгри тэсэжэ шадаагүй. Хоёр партиин нэгэдэһэнтэй дашарамдуулан Ленинэй хэлэһэн һэжэглэнги үгэнүүд зүбтөө һэн.

Венгриин коммунистнуудай партиин тэмсэлэйнгээ зэбсэгээ хэзээшье хуряагаагүй юм. Хортистнуудай хархис зэрлигээр аашалжа байха үедэшье Венгриин Коммунис парти нюуса ба эли аргануудые хэрэглэн, социализмын суртал бодолой түлөө тэмсэжэ үргэлжэлөө. Венгридэ сүлөөтэ байдалай дахинаа мандахада, Коммунис парти лэ орон түрэеэ үрнеэхэ зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха хабатай байһанаа харуулаа. Коммунистнууд болон зүүнэй социалис-демократнуудые нэгэдхэһэнэй, нэгэдэмэл революционно парти байгуулһанай үндэһөөр хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэл 1948 ондо дахинаа бүрин һэргээгдээ бэлэй. Тэрэнэй һүүлээр социалис байгуулалтадаа ехэ амжалтануудые түйлаа. Гэхэ зуура тэрэл үеэр партийна ажабайдалда хабаатай ленинскэ ёһо гурим хазагайруулагдажа, зарим хэдэн алдуунууд гаргагдаһан байгаа. Контрреволюционно буһалгаае дараха үеэр шэнэдхэн эмхидхэгдэһэн Венгриин хүдэлмэришэнэй социалис парти тэдэ ёһо гуримые бүрин түгэс һэргээн бэелүүлээ.

Венгриин коммунистнууд Эхэ ороноо промышленна ехэ хүгжэлтэтэй гүрэн болгожо, продукци үйлэдбэрилгэеэ дайнай урда тээхиһээ 7 дахин дээшэлүүлээ. Һайн дураараа орохо ёһо гурим наринаар сахижа, 1959—1961 онуудта таряашадые хамтын ажалда хамжуулха хүдэлмэри дүүргэгдээд, хүдөө нютагуудташье социализм дэлгэрэн батажаа. Хэзээ нэгэтэ «гурба миллион үгытэйшүүлэй орон» гэлсүүлдэг байһан Венгри үргэлжэдөө ухшажа, бэшэжэ шадаха, түрүү эрдэм соёлтой орон болонхой.

Венгриин Хүдэлмэришэдэй социалис парти (ВСРП) ленинскэ гадаадын политика хододоо баримталан бэелүүлдэг. Уласхоорондын оршом соо империализмда, милитаризмда, хархис этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэнэ. Венгриин Хүдэлмэришэнэй Социалис парти уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй зэргые улам бэхижүүлхын түлөө сэхэ шууд, хэлбэришэгүй батаар тэмсэнэ. Энэ парти Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй консультативна уулзалга Будапештдэ үнгэргэхэ үүсхэл гаргаһан. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ комиссиин үрэтэй һайнаар хүдэлмэрилхэ арга боломжо хангаһан байна.

Ленинизмын үзэл сурталые гадаадын ба дотоодын политикадаа хүтэлбэри болгон, венгер коммунистнууд В. И. Ленинэй зохёолнуудые тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Бүри 1919 оной февральда, пролетариадай диктатурын илахаһаа хэдэн хоног урид, Ленинэй «Гүрэн ба революци» гэжэ зохёол Венгридэ хэблэгдэн гараһан юм. Ленинэй үшөө арбан зохёол, тэрэ тоодо «Совет засагай ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн дэбтэр тусгаар хэблэгдэжэ гараа һэн. Энэнь һаяхан тогтоһон Совет республикада илангаяа шухала байгаа.

Хортиин хархис засагай байхадашье, венгер коммунистнууд Ленинэй сурталые арад түмэнэй дунда дэлгэрүүлжэ үргэлжэлһэн байгаа.

Гэхэ зуура Венгрие Совет Армиин сүлөөлһэнэй һүүлээр лэ Ленинэй зохёолнууд энэ орондо таһалгаряагүй хэблэгдэжэ эхилһэн.

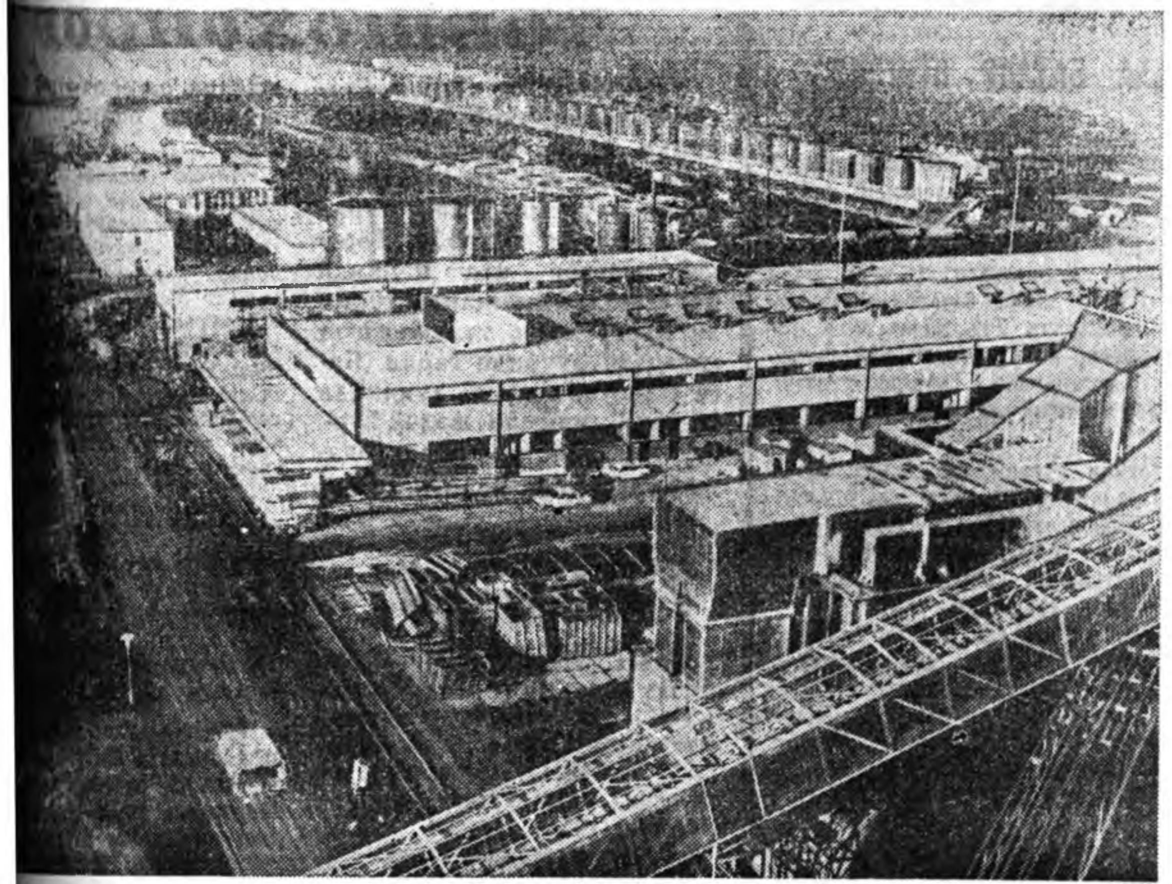
В. И. Ленинэй зохёолнуудай суглуулбарие 1961 ондо дүрбэдэхеэ эндэ барлан гаргажа дүүргэһэн ушар тус ороной ниитэ-политическэ ажабайдалда ехэ удха шанартай байгаа. Хоёр жэл үнгэрөөд байхада, 50 томһоо бүридэһэн суглуулагдамал зохёолнууд хэблэгдэжэ эхилээ. Тэрэнэй 21 томынь уншагшадай гарта оронхой. Ленинэй зохёолнуудай тематическа согсолборинууд ходо хэблэгдэн гаража байдаг.

Венгриин Коммунис партиин байгуулагдаһаар, Венгриин Совет Республикын тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойе, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан, политическэ литературын Кошутын нэрэмжэтэ хэблэл Ленинэй зохёолнуудые хэблэн гаргаха ехэ программа абаад, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнхай.

«Социалис демократи тухай», «Зүүнэй хэлбэрил тухай», «Национальна асуудал тухай», «Историческа материализм тухай» гэһэн тематическа согсолборинууд һаяхан хэблэгдэн гараа. «Уласхоорондын коммунис хүдэлөөн тухай» согсолбори, В. И. Ленинэй намтарай шэнэ дэбтэр, «Ленин ба венгер хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн» гэһэн монографи Ильичэй түрэһэн ой болотор барлагдажа гараха юм. Арадай засагай жэлнүүдтэ Ленинэй зохёолнууд бүхыдөө 3 миллионһоо дээшэ хэһэгээр хэблэгдэн гаранхай.

Ленин тухай дурасхаал манай венгер ханинарай зүрхэ сэдьхэлдэ, бодото хэрэгүүдтэ хэтэ мүнхэдөө оршохол. Венгриин мянга түмэн жэлэй түүхэ доторхи эгээл тунгалаг һайхан, баатар габьяата хуудаһантай алдар солынь холбоотой хүнэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтахаяа венгер ханинарнай бэлдэнэ.

М. ПОПОВ.
(ТАСС).

...хотодо баригдажа байһан (Венгри) Ю. Гагаринай нэрэмжэтэ электростанци республикын ехэ станциин нэгэн болоно. Станциин хүсэн 800 мегаватт байха юм.
...ДЭЭРЭ: шэнэ станциин барилга дээрэ.

ТАСС-ай фото.

...вождиин дурасхаалда зорюулһан тусхай булан Ахын ...лесхоздо эмхидхэгдэжэ, «...мүнхэдөө амиды» гэһэн те...зоруулагдаһан фото-зурагуу...һэн түхеэрэгдэбэ.
...лэгүнг бэшэгдэһэн, хүндэ... самбар хэгдэһэн байна. ...Ленинэй ажабайдал тухай, ...шье темэнүүдээр недели ...хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ. ...тавэй абаһан социалис ...гоёор бэшэгдээд, хана...
...ДЭЭРЭ: Ахын лесхозой ...Василий Пежемский, ...(зүүн гарһаа), С. Аюшеев, уча... техник Гомбо Галсанов В. И. Ленинда зорюулагдаһан... шэмэглэжэ байна.
...КАЕВАЙ фототекст.

АГУУ БАГШАДАА ЗОРЮУЛНА

«Буряад үнэндэ»
...һэнэй һүүлээр

...НА ЮУНДЭ ...ДООБ?»

...гатай корреспонден... газетын байгша оной 11-эй номерто толилог... Тус корреспонденци ...манай аймагай Дэрээ... ...й түб — Алла нютаг... ...кино харуулагдана... механик Нина Козулина ...ахые тэгүүлнэ гэжэ ...һэн байгаа.
...денци соо хэлэгдэһэн ...гажа үзэхэдэ, сүм то... ...тагааниинь гэхэдэ, ...һуурин шадархи ...шэнэ кинокартина... ...дэг автомашина ян... капитальна ремонт... ...һэн юм. Январиин ...тиимэ дутагдал үзэг... Тиин энэ үе соо 18 ...дурсагдагша нюта... ...дта харуулагдаһан ...Алла тосхондо үр... ...й кино харуулагдаха...
...аймагай бүхы нюта... ...шадта кинонарти... гуримшуулагдаба ...й Баргажанай райко... ...К. Бадмаев манай ...һэн байна.

МОНГОЛ АРХЕОЛОГТОЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадтахи ниитын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай конференц-зал соо монголой эрдэмтэ-археолог Сэр-оджав гэгшэтэй һаяхан уулзалга болоо.

Ниитын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшо, түүхын эрдэмэй доктор, профессор Е. М. Залкинд эрдэмтэ тухай суглаарагшадта тобшохоноор хөөрөө. Удаань Сэр-оджав Монголой эрдэмтэ-археологуудай хэжэ байһан ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ һонирхуулаа.

— Мүнөө үедэ Монголой эрдэмтэ-түүхэшэд «Монголой түүхэ» гэһэн 3 томо боти гаргахаар бэлдэжэ байнхай. Тэрэнэй 1-дэхи ботинь гаранхай, 2-дохинь хэблэлдэ бэлдэгдээ. Монголой академиин археологиин институдай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд ехэ ажал ябуулдаг. Жэшээнь, гуннуудай ажаһууһан газарнуудые малтажа, түүхэдэ шухала материал олоһон, мүн түркскэ үеын бэшэмэлтэй дурсэнүүд олдожо, тэрээн тушаа шэнжэлэлгын ехэ ажал хэгдэжэ байнхай. Гэхэ зуура, түүхэшэд монгол угсаатанай уг гарбал, урда сагайнь газар уһанай байдал шэнжэлхэ ажал ябуулна. Тэрэ тоодо Монголой арадай хубисхалһаа хойш о н х и үеын хүн зоной ажаһуудал, ажабайдал тухай ехэ шэнжэлэлгэ хэгдэнэ,— гэжэ Сэр-оджав хөөрэһэн байна.

— Монголой эрдэмтэд совет, поляк, венгр эрдэмтэдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлдэг. Илангаяа хүршэ Буряадай эрдэмтэдтэй халуун холбоо барисаатай байдаг гээшэбди. Тус холбооной саашадаашье бэхижэхэ байһаниинь дамжаггүй,— гэжэ Сэр-оджав үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээд, суглаарагшадта баяр баясхалан хүргөө. Һүүлээрнь суглаарагшад эрдэмтэдэ олон асуудалтайгаар хандаһан байна.

Н. ХАЗУЕВ.

БУРЯАДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ VI СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

БУРЯАД РАССКАЗАЙ ХЭЛЭН ТУХАЙ

Манай ахамад зохёолшод Х. Н. Намсараев, Ц. Дон, Ж. Балданжабоной түрүүшын рассказуудһаа эхилээд, мүнөө хүрэтэр хэдэн зуун рассказ бэшэгдэжэ, энэ талаар яһала баян дүршэл олдожо, рассказай жанр хадаа манай литература дотор тогтууритай бата һууряа олонхой гэхэдэ боломоор.

Тиин рассказ яажа бэшэхэ ёһотойб, буряад рассказууд ямар һайн, муу талатайб, энэ жанраа улам нарижуулха, һайжаруулхын тулада юун хэрэгтэйб гэхэ зэргын асуудалнуудта харюу абаха зорилгоор «Буряад үнэн» газетымнай зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэһэниинь саг соогоо үүсхэгдэһэн, һайшаалтай хэрэг байһаниинь лабтай.

Ехэ хөөрэлдөөнэй эхи татажа һаяхан хэблэгдэһэн А. Б. Соктоевой статья соо буряад рассказ тухай яһала һонин шэнжэлэл хэгдээ гэжэ һанагдана. Илангаяа буряад рассказда үзэгдэжэ байгаа хоёр дутагдалые автор хёрхо нюдөөр обёорон хараа гэмээр. Нэгэдэхи дутагдалынь гэхэдэ, олон рассказай үйлэнь амаралтын үдэр гү, али ажалай һүүлээр; агнууриин үедэ, курорт дээрэ, зам харгыда гү, али албанай хэрэгээр ябажа байха үедэ болоно: тиимэһээ ажалай темээр бэшэгдэһэн рассказ тон үсөөн гэжэ зүб тэмдэглэбэ. Хоёрдохинь, зарим авторнууд рассказайнгаа үйлэ, образуудта ехэ хабаагүй олон табан зүйл тооложо, рассказуудаа «үргэһэ хүргэмэ» ута болгоно гэһэниинь зүйтэй.

Буряад рассказуудые хэлэнэйнь талаһаа харахада, юрэнхы дээрээ һайн гэжэ сэгнэмээр гээд һанагдана.

Манай литературада рассказ жанрай һуури табиһан Х. Намсараев, Ц. Дон удхааршье, хэлэ найруулгааршье жэшээтэ һайн рассказуудые бэшэжэ, удаадахи үеын зохёолшодто һайн харгы зам заажа үгэһэн гээшэ. Эдэ зохёолшодоймнай рассказууд өөрын онсо өөрэ, илгарма тусгаар найруулгатай, баян сэсэн хэлэтэй, үлүү үгэгүй, тоб гэмэ тодо хурсаар бэшэгдэнхэй. Тиигээд рассказуудынь бүгэдэ адли хэлэтэй бэшэ, харин удха темэһээ, образуудһаа, рассказай жанрһаа дулдыдан ондо ондоо болоһон байдаг. Жэшээнь, «Үншэдэй үхэл» болон «Тахуунай» гэжэ рассказууд дотороо Х. Намсараев урда сагта һууһан буряад хоёр багахан хүбүүд тухай гэхэ гү, али нэгэл юумэн тухай хөөрэһэн мэтэ байбашье, эдэ рассказуудынь хэлэнэй талаар тон илгаатай байна.

«Үншэдэй үхэл» соо амин хайра үншэн үхибүүнэй аза талаангүй наһанай богонихон саг соо үргэлжэлөөд, яажа эсэслэһэн тухай хөөрэхэдөө, автор энэ хүбүүе үрэ зүрхэнһөө хайрлажа байһанаа элирүүлэн, урин зөөлэн үгөөр тодорхойлно: Дондог хүбүүн «сэлмэг харахан нюдөөрөө эжы аба хоёройнгоо нюур шарайень ажаглаһан шэнги, зөөлэхэнөөр ээлжэлэн хараһанай һүүлдэ зүлмүүхэнээр уруугаа харан, хөөрхэн хоёр гараараа газарһаа нэгэ юумэ абаад шэмхэлнэ. Эжы аба хоёрынь эрхэ гансахан хүбүүгээ урихан энхэрэг нюдөөр хаража, энээнэй урда үри хүүгэдые тогтоожо ядаһанаа һанаадхихадаа, эжэ эхигүй зосооһоо хүмэ унан уяржа, утаһан мэтэ зөөлэхэн хараһан үһэтэй, мүнсэгэрхэн хонгор толгойень эльбэн байжа, хоюулан хоёр тээһээнь мээхэйрэн таалаа һэн».

Харин «Тахуунай» гээшын удха темээрээ хошон зугаатай, сатирическэ шэглэлтэй байһан тулаһь энээн дотор зураглагдаһан хүбүүе мүн лэ талархабашье, энеэдэтэй шогтой үгэнүүдээр тодорхойлно: Тахуунайе тархагар заа бээтэй, оһги набта һүрэһэн хубсаһатай тула «ямар нэгэн хөөбэрээ шэрэһэн хонин шэнги» харагдадаг, ламын урда «гүсын хоолой шэнгихэнээр гүлдыхэдэжэ» байдаг гэжэ хэлэнэ.

Энэ мэтэ удха, темэһээ, образой шэнжэһээ, харуулһан байдалһаа дулдыдан, рассказуудынь мүн баһа аялга найруулгаараашье илгаатай.

Х. Намсараев болбол арад зоной хэлые эрхим һайн мэдэхэ байһан тула айхабтар баян нугархай хэлэтэй байжа, рассказуудынь национальна түхэл маягтай болгодог байгаа.

Манай мүнөөнэй зохёолшод Ч. Цыдендамбаев, Б. Мунгонов, Ц. Галанов, Б. Санжин, Ц. Дамдинжапов гэгшэд ахамад зохёолшодойнгоо рассказай хэлэ найруулгын һайн һайхан уг заншалые үргэлжэлүүлэн хүгжөөжэ, өөһэдөө тус тустаа өөрын стильтэй болонхой гэжэ һанагдана.

Гэбэшье рассказуудай хэлэндэ хэдэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Гол дутагдал гэхэдэ, зарим рассказууд адлишуу, уран бэшэ, харин боро хирын, юрын ярилдаанай хэлээр лэ бэшэгдэнхэй. Тиимэһээ өөрсэ өөрын, дабтагдашагүй аад, хожом уншахада энэ гэжэ эли танигдамаар стиль найруулгаар һула байха юм. Хөөрөөниинь уран зохёолой хэлэн бэшэ, харин ямар нэгэн ушар тухай хүнэй юрэ хөөрэһэл мэтэ болошодог. Жэшээнь, Ким Цыденовэй «Хээрэ» гэжэ рассказ соо нилээд һайнаар гаргаһан зураглалнууд бии байбашье, юрэнхы дээрээ найруулгань һуладана. Үгэ хэлэниинь мүлигдөөгүй, зарим үгэнүүд дахин дахин дабтагдана. Рассказынь ехэ олон үгөөр, шашагаар бэшэгдэнхэй. Нэгэ жэшээ харуулая: «Тиигээд хайшан гэжэ хоёр нүхэдэй энэ наһанайнгаа хуби заяа бэдэрхээ түрэһэн дайдаяа орхижо, хари холын газараар тэнэһэн зобсоһон тухайдань; Витимэй голоор баян еврейнүүдэй хамбышье шэрээд, хойто газарай хүбшэ тайгаар алташье бэдэрээд үзэһэн тухайнь; зэрлиг бүтүү тайга, тэрэ тайгын оёороор зол заяагаа бэдэржэ ябаһан һүни нэгэнэйнь арай гэжэ олоо болоһон алтаяа бултыень абажа, унтаатай нүхэрөө унтаршаһан галайнгаа хажууда хаяжархёод тэрьелшэһэн тухайнь, һүүлэй һүүлдэ, залуугайнгаа огсом һанаанай баргдажа, юумэ бирахаа болиһоноо ойлгоходоо, хайран залуу наһаяа хариин газараар хосороожорхёод, үбгэршэһэн Гэндэнэйнь орон нютагаа бусаһан тухайнь; тиихэдэнь анхан сагта нүхэсэжэ, хуби заяанайнгаа талаан бэдэрэн, хамта тэнэжэ ябадаг Ямпилынь хорёогоор дүүрэн малтай, үри хүүгэдээ тэнжээжэ байһан тухайнь — аалихан хөөрөөн, галда абтаһан хуурай мүшэрэй согтой хүхюун ошо бадарма ташаганаан, һүниин энэ набтархан бүрхэг тэнгэри, набша намаагай абяагүйхэн шэбэнэлдээн доро тогтошогүйгөөр дэлгэрэн, саашаа болохо бүреэ миниил бодол сэдьхэлые улам бүри хүлгүүлэн ээлжэ эхилбэ». Иигэжэ ямар нэгэн юумэн тухай утаар тоолон дурдажа гүймгэ хэлэхэ гээшэ уран рассказай бэшэ, харин ажал хүдэлмэри тухай хэлэһэн статьягай хэлэндэ тааараха байгаа ха.

«Хээрэ» гэжэ энэ рассказ «Буряадай уран зохёолшодой рассказууд» гэһэн ном соо оруулагдажа, тэрэ номой 17 нюурыень эзэлнэ. Харин мүн лэ энэ суглуулбари соо ороһон Х. Намсараевай 3 рассказ 15 хүрэхэгүйхэн нюур соо багтанхай.

Заабол тусхай уран аргануудые (метафора, зэргэсүүлгэ, эпитет гэхэ мэтэ) элбэгээр хэрэглэбэл лэ, уран гоё бэшэлгэ болохо гэжэ бодоходо буруу. Бэрхэ зохёолшодой рассказуудай хэлэндэ иимэ аргануудай үсөөн гү, али оройдоо үгышье байдаг һаань, тэрэнь уран нарин найруулгатай рассказ болодог гэжэ мэдээжэ. Жэшээнь, Ц. Галанов хөөрөөгөө гоёожо шэмэглэнгүй, түни түбшэнөөр, яаралгүйхэн ябуулдаг. Теэд рассказуудынь өөрын тусгаар аялгатай, мэдүүлэлэйнь хэлбэри олон янзын, үгэ хэлэниинь уран хурса байдаг. Зохёолшын стилиин шэнжые бэедээ шэнгээһэн нэгэ багахан хэһэгээр жэшээ болгон, эндэ хэлээшэеэ баталая: «Һүни айхабтар харанхы, огторгой оёоргүй гүнзэгы, гансал манаанай моридой турьяха, поодолой ханхинаха абяан Ахангайн Добо, Хурьгадай буусаар таһарнагүй. Хирэ болоод лэ нэгэ гунигтай, нэгэ хүхюутэй дуунай аялга, баһа дорюун шанга хашхараан ойро тойрон һуугааша зондо дуулдадаг болобо.

Энэ хадаа «Гашанай Доржо моридоо манажа хононо гээшэ» («Арбан найман наһан»).

Сэдьхэлэй ямар нэгэн байдал (настроени) гаргажа, тэрэниие хөөрөөндөө нэбтэрүүлэн оруулхада, рассказ өөрсэ стильтэй болодог ха гэжэ һанахаар байдаг. Жэшээнь, Д. Черниновэй «Обоотой хүрнүүд» гэжэ рассказай эхин абажа үзэе:

«Аймагай центрһээ гэр тээшээ мордохо гэжэ Дармын морёо шар галхадань, һаяхан боро хараан бууҗа будэг-бзадагхан боложо эхилһэн байгаа. Ороһон наранай улаан гэрэл баруун урдахи баглагар хара үүлэнүүдэй забһараар үшөөл туяарһаар. Тиибэшье гэрнүүдэй сонхоор электричествын дэнгүүд баһал хүсэтэйгөөр гэрэлтэжэ эхилһэн. Үдэшын жабар һая буужа, холо, дүтэ ябаһан хүнүүдэй гэшхэлхэ абяан тон тодо болоһон, өөрынь шаргын хахинаан бүришье хахир шанга болонхой байба. «Хүйтэншье һаа, сэлмэг һайн һүни болохонь»,— гэжэ Дарма гэр тээшээ балайшье яаранагүй. Теэдшье бүри намараар хэдэн хоног саһан ороһон аад, шаргын харгы яндагар даа, мүнөө жэлэй морин тарган, обёос элбэг. Яарахашье ямар шалтагаан байхаб даа!»

Ямар нэгэн тэниглэн уужам сэдьхэлэй байдал тус мэдүүлэлнүүдтэ нэбтэрэн орожо, хөөрөөнь нилээд өөрэ аялгатай болгоно.

Зарим рассказууд соогоо нэгэ янзын хэлбэритэй, нугалбари муутай мэдүүлэлнүүд дайралдана.

«Энэ басаганай үгэ соо тиимэ нэгэ хүсэтэй, хүниие өөртөө татажа шададаг хүсэн бии гэжэ Лайдаб дары ойлгобо» (Г. Даржаин «Шэнэ газарта»). Эндэ «хүсэтэй хүсэн» гээшэнь юун бэ?

Г. Доржиевагай «Һайхан сэдьхэл» гэжэ рассказ соо зэргэлэн ороһон олон мэдүүлэл «Һэн, бэлэй, байгаа» гэһэн үгэнүүдээр түгэсхэгдэнхэй: «Хүбүүнэйхинь юһэ наһатай басагатай **һэн**. Бэринь... үдэр һүнигүй шахуу колхозой ажалда ябаа **бэлэй**. Нэгэтэ ажал дээрэнь аюул боложо, Наташын эхэ үхэшэһэн байгаа. Наташа хүгшэн эхэ эсэгэ хоёртоёо үлөө **һэн**. ...Хүгшэд... арга шадалаараа туһа хүргэгшэ **һэн**. Наташаяа һургуулиһаань таһалхагүй гэжэ ехэл оролдогшо **бэлэй**».

Баһа нэгэ дутагдал тухай хэлэбэл, үгэеэ рассказайнгаа удха, янза түхэл гэхэ мэтэдэ тааруулжа шэлэнгүй, тэрэ тушаа хэрэглэхэ ябадал ушарна.

«Һаалишан һамгад Лайдабые тойрожо, дундаа хээд шашалдашаба.

— Түрүүшынгээ жэл хүдэлхэтнай гү?..

— Анханиинь хаанахибта?..

— Манай Сэмжэд бараг басаган бэшэ аал?..

Олон табые эдэ һамгадай иигэжэ асуухада, Лайдаб арайхан харюусажа үрдибэ». (Г. Даржаин «Шэнэ газарта»). Эндэ «шашалдашаба» гэһэн үгэ тааранагүй. Хэрэггүй юумэ удаан хөөрэлдэхые «шашалдаха» гэдэг ааб даа. Теэд эндэ һаалишад шэнэ ерэһэн хүбүүнһөө хэдэн асуудал һураад лэ дүүрэнэ ха юм. Гадна «шашалдаха» гэжэ шоо үзэһэн удхатай үгые һаалишадта бүгэдэндэнь хандуулха үндэһэн эндэ үгы.

Мүн геройнуудай хөөрэлдөөндэ номой гү, али оршуулмал үгэ хабшуулжа, хүнэй хөөрэлдөөе хэмэл шэнжэ түхэлтэй болгоно.

«—Һы, би һууналби, харин ши хаанаһаа гаража ерэбэш!?..

— Бишни эндэ гүби даа, ажаллана б,— гэжэ тэрэмни һуужа байхадаа хэлэбэ.

— Хэзээнэй эндэб гэжэ?

— Һаяхан эсэгынгээ зууршалгаар городто орошоолби. Эсэгэмни эндэ хүдэлдэг тушаалтан ха юм,— гэжэ байдалаараа сэдьхэлээ ханангинамдаа хэлээд, нам тухай бэшэ нүхэдтэмни уулзахадаа асуудаг юумыел намһаа һурахань гэжэ тухайлхадаа түрүүлжэ, хөөрэлдөөндөө ондоо урасхал үгэхэ һанаатай:

— Зай, шамаарни юун һониниб?— гэбэб» (З. Гомбожабай. «Хальмаг басаган»).

Эндэ ородһоо оршуулагдамал арад зоной хэлэндэ ушардаггүй хэлэлгэ олон: «һуужа байхадаа хэлэбэ» — сказал он усаживаясь; «эсэгынгээ зууршалгаар городто орошоолби» — по ходатайству отца я переехал в город», «эсэгэмни эндэ хүдэлдэг тушаалтан ха юм» — мой отец — должностное лицо, работающий здесь», «байдалаараа сэдьхэлээ хананги» — довольный своим положением, «хөөрэлдөөндөө ондоо урасхал үгэхэ» — придать разговору другое течение.

Зарим авторнууд олоной тоо болон элдэб залгалта үлүү олоор хэрэглэдэг гэжэ нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэгдэһэн.

Үгэеэ ехээр нарибшалан хэрэглээгүй дээрэһээ урдань бэшэгшэдээ зүришэхэ ушар үзэгдэнэ.

«Хүндэтэ уншагша, танай урдаһаа дабхаряатай хара хүбүүн хараха байха. Нюргаар дунда зэргын» гэһэн аад, нүгөө абзацһаа тэрэ хүбүүн тухайгаал «тархагархан хүбүүн абяагүй зогсоно» гэжэ С. Ангабаев бэшэнэ. Теэд «тархагар» гээшэмнай «нюргаар дунда зэргын» бэшэ, харин набтар хүниие хэлэдэг шуу.

Зарим рассказууд соо авторай болон геройн хэлэн хоорондоо илгаагүй шахуу, нэгэ адли хэлбэри байгууламжатай.

Авторай хэлэндэ: «...Тархагархан хүбүүн абяагүй зогсоно. Казармын зэргэдэ солдадууд үсөөн. Тэрээхэн хүбүүн командирайнгаа дуудалгаар, бэшэнһээ эртэ казарма уруугаа хүрэжэ ерэһэн байгаа. Мүнөө командирынь туха сүлөөгүй».

Геройн хэлэндэ: «Үлөө һаа, юу хэхэбиб? Теэд хэнтэй үлэнэбиб? Сэрэгэймни нүхэд хуу булта гэр гэр уруугаа бусаха түсэбтэй. Таняа үзөөгүй город. Мэргэжэлниш обор».

(С. Ангабаев. «Дуратай байһан байгаа»).

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай буряад литературада олон залуу зохёолшод орожо, хүнэй сэдьхэл бодол харуулха элдэб онол арга хэрэглэн рассказ бэшэдэг болонхой. Гэбэшье эдэнэймнай зохёолнуудай хэлэндэ зарим дутагдалнууд дайралдана. Тэдэниие зайсуулхын тулада арад зонойнгоо хэлые нэтэрүүгээр шудалха зэргэтэй.

Бусадһаа ондоо, тон өөрын уран найруулгын стильтэй болохо гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ, харин хүнэй оюун бэлигһээ, зан абаринн шэнжэһээ, эрдэм мэдэсэһээ дулдыдадаг. Иимэ стильтэй болохын тулада олон зохёол бэшэжэ туршаха, өөрынгөө найруулгын маяг янзые бүридүүлэн бии болгохо шухала.

Л. ШАГДАРОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

БАЯРЛААГҮЙ БАЙХЫН АРГАГҮЙ

Түргэн туһаламжын машина үйлсөөр һимшан үнгэрбэ. Хэнэйшьеб ами наһанда аюул тохёолдоо гэжэ хүрэһөөр ойлгодогбди. Галина Генадьевна долоодохи жэлээ түргэн туһаламжын машинада врачаар хүдэлнэ. Энэ үе соо хэды олон хүнэй ами абараа б!

Коллективынь тэрэниие хүндэлдэг, хэзээдэшье һанаа амар һуудаггүй хүн гэжэ хэлсэдэг. Хүниие абархын тула ехэхэн оролдолго гаргадаг. Зоной ажаглалта, дурадхалнуудаа бэшэдэг дэбтэр һэхэжэ уншабал, тэрээн тухай олон тоото һайшаалай үгэнүүд бэшээтэй байдаг. Һүүлэй нэгэ иимэ тэмдэглэл эндэ дурдая.

«Үндэр наһатай болоһон би врач Галина Генадьевнае үнэн сэдьхэлһээ амаршалха байнаб. Юуб гэхэдэ гэнтэ тон хүндөөр үбшэлжэ, ами наһанаймни хилгааһан дээрэхэнэ тогтоод байхада, түргэн туһаламжа үзүүлжэ абараа. Иимэ басагые гүрэн түрымнай һургажа табиһандань баярлангүй байжа болоногүй. Һайниие хүргэгшэ **В. Балудова».**

Галина Генадьевна Архипчеева Улаан-Үдэ хотодо түрэһэн, Эрхүүгэй медицинскэ институт дүүргэһэн байна. Улаан-Үдын городской Совет эй депутадаар һунгагдаһандань, хотын зон ехэтэ баярлаха байха.

Н. ХАЗАГАЕВ.

МАОГАЙ БҮЛЭГЭЙХИДЭЙ ХАРАТА МУУХАЙ ААШАНУУД СОВЕТ ХҮНҮҮДЫЕ ЗЭБҮҮРХҮҮЛНЭ

АСТРАХАНЬ. Совет-хитад хилэ дээрэ харата аашын дахинаа гаргагдаһан ябадал областиин ажалшадай дунда ехэ зэбүүрхэл үүсхээ. Эндэхи заводууд, колхозууд, совхозууд ба һургуулинуудта суглаанууд, митингнүүд болоожо, манай Эхэ ороной нангин хилэдэ добтолһон Мао Цзэ-дунай бүлэгэй балмад ябуулгануудые шоо үзэнэ, шобто харана.

Хасан нуурай оршондо алба хэһэн, урдын пограничник **И. И. Забавин** ингэжэ хэлэбэ:

— Хитадай сэрэгшэдэй хорото балмад ааша дахинаа гаргаһан тухайда дуулаад, ехээр зэбүүрхээб. Маогайхид үнинһөө хойшо манай орондо эсэргүү харата ябуулгануудые хэжэ байна. Теэд Совет дайдын һөөмшье газарые тэдэнэр эзэлжэ шадахагүй. Эб эе таһалагшадай һанаашалга буруу һүрэхэ.

— Бидэ амгалан ажаһууха дуратайбди, хитад арадтай эб эеэ таһархые хүсэнэгүйбди. Хитадай ажалшад Маогай, Пекинэй бүхы хорото балмад этэгээдүүдэй амыень татахын тула шухала арга олохол байха гэжэ бүхы совет хүнүүд этигэнэ, — гэжэ «Актив» колхозой бригадир, Социалис Ажалай Герой **К. Ш. Кинжибаев** мэдүүлбэ.

ВЛАДИВОСТОК. Совет-хитад хилэдэ хорото зорилгоор халдан добтолһон ябадалнууд Сахалинай загаһашадай дунда ехэ буруушаал, зэбүүрхэл үүсхээ. Маогай хархис бүлэгэйхидэй жэгшүүритэ муухай ябуулгые зэбүүрхэн буруушааһан ажалшадай митингнүүд тухай радиограммануүд далай дээрэ агнуури хэжэ байһан бүхы суднануудһаа абтана.

— Олон жэлэй турша соо далай дээрэ алба хэжэ байхадаа, Хитадай портнуудта нэгэнтэ бэшэ орохо ушартай болоһон байнаб. Тэндэ урдань Англиин, Японой, Америкын империалистнуудай ямар убай һэнгэргүйгөөр мэдэлжэ байхыень харагша һэм. Богоолшологшодой һабарһаа мултарха ба социализм байгуулжа эхилхэ ябадалдань хитад арадта совет арад туһалһан байна. Хитадай ажалшадта бидэ ехэ талархалтайгаар хандадагбди. Гэхэ зуура, Мао Цзэ-дунай хархис бүлэгэйхид хоёр арадай «халбага хахалха» һэдэлгэ гаргана. Энээнһээнь ямаршье үрэ гарахагүй!

Загаһа буйлуулан болбосоруулдаг **Л. Н. Турбина, В. Ф. Панченко**, штурман **В. Ф. Козлов** гэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд маогайхидай бандит ёһоной аашанууд тушаа зэбүүрхэлээр нэбтэрэнхэй.

Совет-хитад хилэ дээрэ Маогай бүлэгэйхидэй гаргажа байгаа хорото аашануудые эрид шууд усадхан зайсуулха зорилготой Советскэ правительствын хэмжээнүүдые бүрин һайшааһан тогтоол тамардаг баазын хүдэлмэрилэгшэд баталан абаа.

Эндэхи загаһашад оролдосотой габшагай ажалаараа Эхэ оронойнгоо хамгаалхы хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэбди гэһэн уялга абаба.

ЧЕЛЯБИНСК. Челябинскдахи Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ заводто буруушаалай ехэ митинг болобо.

— Пекинэй засагаархидай хорото балмад политикые эрид шууд буруушаанабди Маогайхидай харата хархис аашануудта харюу болгожо, бидэнэр, булад хайлуулагшад, бүри габшагайгаар ажаллан, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэбди.

Буруушаалай митингнүүд Магнитогорскдо, Златоустда, Урда Ураалай бусад хото городуудта мүн лэ болоо.

УЛААН-ҮДЭ. Виктор Гавриловай нэрэ алдар вагонно депогой хүндэтэ хүдэлмэришэдэй дансада хэтэ мүнхэдөө байхаар бэшэгдээ.

Виктор Гаврилов Совет Армиин албанда мордохоһоо урид энэ деподо хүдэлмэрилһэн юм. Даманска арал дээрэ Хитадай хорото балмад этэгээдүүдтэй тулалдаха үедөө баатар ёһоор наһа бараа.

ЭРХҮҮ. Тус областиин промышленна предприятинууд ба барилганууд дээрэ, колхозууд болон совхозуудта, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта ехэ митингнүүд болобо. Хилэ дээрэхи аюултай зүрилдөөнүүдтэ өөһэдынгөө солдадуудые тухиран оруулжа байгаа Маогай бүлэгэйхидэй балмад политикые областиин ажалшад эрид шууд буруушаана.

Совет Арми хори гаран жэлэй үедэ, 1945 оной августа соо, Японой милитаристнуудай дарлалтаһаа сүлөөрэлгэдэнь хитад арадта туһалхын тула Манжуур худар ороһон юм. Бидэниие Хитадай хүдэлмэришэд, тараашадай ямар ехэ баяр баясхалантайгаар угтаһыень һананаб. Хитад арадай шэнэ байдал зохёон байгуулхадань Советскэ Союз дайнай хойто тээхи олохон жэлдэ туһалһан байгаа. Теэд коммунистнуудбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэдэг хүнүүд энэ хани барисаанда халдана. Эдэнэр — коммунистнууд бэшэ, харич уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ урбагшад гээшэ. Пекинэй хорото балмад этэгээдүүдтэ хараал шэнгэг! — гэжэ А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй доцент, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан **Р. И. Смирнов** эндэ болоһон митинг дээрэ хэлэбэ.

Студент **Николай Шахов** трибунада гараад, ингэжэ хэлээ:

— Хитадай хорото этэгээдүүд харата муухайгаар аашалһан, совет солдадуудые хажууһаань шагаажа буудаһан байна. Яаха һанаатай байгааб? Зэмэгүй һалахабди гэжэ һанаа гү? — Бүтэхэгүй! Совет-хитад хилэ дээрэ Пекинэй хорото этэгээдүүдэй хэһэн бузар муухай нэгэшье ааша хэһээгдэнгүй үлэхэгүй.

ЗАКАВКАЗИИН СЭРЭГЭЙ ОКРУГ. — Пекинэй нэгэндээ нэтэрһэн, балмад алуурщад өөрынгөө арад зониие мэхэлэн, Совет гүрэниие гүжэрдэн, манай хилэ дээрэ зэбсэгтэ добтолго хэхэ хүрэтэрөө аашална. Теэд манай Эхэ ороной хилэдэ халдан добтолхые һэдэгшэд өүгэдэндэ зохихо харюу үгэхөөр бидэнэй бэлэн байһые маогайхид мэдэг лэ, — гэжэ Тбилиссиин гарнизоной сэрэгшэдэй митинг дээрэ рядовой **А. Гарбуз** хэлэбэ.

(ТАСС).

СПОРТ

ОРДЖОНИКИДЗЕ ХОТО ОШ...

«СПАРТАК» БҮЛГЭМЭЙ МЭРГЭН БУУДАГШАДАЙ ДУНДА РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСӨӨНҮҮДТЭ ХАБААДАЛСАХАЯА ҺАЯХАН МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН КОМАНДА ОРДЖОНИКИДЗЕ ХОТО ОШОХОЁО МОРДОБО. СПОРТЫН МАСТЕРНУУД Ц. ... Д. ОХИНОВ, МАСТЕР... ДАДУУД Р. МЕЩЕРЯК... КОВ, Л. КОРОВНИКОВ... ҺЭЭ БУРЯАДАЙ АССР... ТАК» БҮЛГЭМЭЙ КО... РИДЭНХЭЙ ЮМ.

О. МЕР...

ЭРХҮҮҺЭЭ БУСАБ...

Финляндиин президент Урхо Кекконенэй нэрэмжэ... хүртэхын түлөө конькигаар урилдалгын мүрысөөн һа... хүү хотодо үнгэргэгдэбэ. Тус мүрысөөндэ Владивос... ровск, Шэтэ, Эрхүү болон Пермь хотонуудай спортсм... баадалсаа.

Энэ мүрысөөндэ манай Улаан-Үдэ хотые Зүүн... технологическа институдай студентнэр Можаев, Дер... Воронин гэгшэд түлөөлһэн байна. Тэдэнэр түрүүшы... нуудые эзэлээгүйшье һаа, урда тээхиһээ үлүү ту... бусаа.

ХОЁРДОХИ ҺУУРИДА...

Свердловск хотодо үнгэргэгдэһэн Бухэроссин зональна мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаһан манай республикын спортсменүүд һаяхан нютагаа бусаба. Манай спортсменүүд табан янзын зүйлөөр тус мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, муу бэшэ дүнгүүдые туйлаа.

Жэшээлхэдэ, багшанарай институдай студентнэр В. Грехов, В. Чанцев гэгшэд урда тээнь ха... руулһан эрхим дүнгү... шатайгаар дабтаа. Т... Сибириин технологич... тудта һурадаг Татьяна... 1000 метрэй урилда... дэхи һуурида гараа.

Республикын мэдэ... тэ Владимир Цыренов... тэ урилдахадаа, хоёр... эзэлһэн байна.

ТОБШОХОНООР

УЛААН-ҮДЭ. «Труд» бүлгэмэй ордон соо һурагшадай дунда столой теннисээр республикын түб хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Тэрэнэй дүнгөөр аха наһанай һурагшадай дундаһаа 20-дохи һургуулиин түлөөлэгшэд нэгэдэхи һуурида гараа. Бага наһатайшуулай дундаһаа 50-дахи, найман жэлэй һургуулинуудай дундаһаа 4-дэхи һургуулиин һурагшад бусадһаа олон очкото... шадаһан байна.

* * *

«Алтан шайба» ... хүртэхын түлөө манай... кын һургуулинуудай ... команда хоккейгээр ... байна. Тэдэнэй ... һаяшаг Улаан-Үдэ ер... лэй мүрысөөнүүдые ... Улаан-Үдын 20-дохи ... эдир хоккеистнууд нэ... эзэлээ. Гусиноозерскын ... хар-Шэбэрэй эдиршүүл... нууд тус тустаа ... нуудта гараа.

Г. С...

ТАСС-ай ЛЕНТЭҺ...

Футбол. Иранай футболой федерациин баталһан «Хани ёһоной кубогта» Москвагай «Спартак» командынхид хүртөө. Эдэнэр Иранай, Иракай, Пакистанай ба «Мерсин» гэжэ Турецкэ суглуулагдамал командануудые бултыень илажа, түрүүлһэн байна.

Фехтовани. Манай рапиристнууд Европын чемпионой кубогые Москвадаа асархань. Турне хотодо болоһон түгэсхэлэй мүрысөөндэ «Динамо» бүлгэмэй эхэнэрнүүдэй командынхид румынска спортсменкэнүүдые 9:7 гэһэн тоотойгоор шүүгээ. Энэ «Динамо» командада дэлхэйн гурбан чемпион: Александра Забелина, Галина Горохова, Татьяна Самусенко ба олимпиин чемпион Елена Новикова гэгшэд бии юм.

Парижда болоһон мүрысөөндэ «Буревестник» бүлгэмэй эрэшүүлэй рапиристнүүдэй команда Венгриин чемпионууд — Уйпешт-Дожа гэжэ фехтовальщигуудай клубайхидые 9:2 гэһэн тоотойгоор илаа. Эндэ ороной чемпион, Львовой залуу спортсмен Василий Станкович гурба дахин илалта туйлаа.

Хадын санашад. Кировскдэ болоһон мүрысөөндэ Москвагай хадын санашан Галина Сидорова нэгэ үдэр соо ороной чемпионой хоёр алтан медальда хүртөө. Тэрэ түргэн буудаг трассада эрхим дүн харуулжа, 23 гаталуууртай 1965 метрэй зайе 1 минута 26 секунда соо гаталаа. Энэ туйлалтань Галина Сидоровагай Альпийскэ гурбан янзын туладдаанда үшөө нэгэ алтан медаль абахадань туһалаа.

Ленинградай Альфина Суханова энэ мүрысөөнүүдтэ ороной чемпион, Москвагай Г. Сидоровала... 0,6 секундаар ах... медальда хүртөө.

Фигурна халтирал... ...ные коньки» шанда хү... ла Ригэдэ болоһон эл... хоорондын фигуристну... сөөндэ Европын ба ... пионадта хабаадалса... Гржибовская (Москва) ... хин удаа дараалан ил... Хоёрдохи һуурине Еле... (Москва), харин гурба... линай 12 наһатай һур... тина Эрат эзэлээ юм.

Эрэшүүлэй дундаһаа ... чинников (Ленинград) ... жэ, шанда хүртөө.

Москвагай Галина ... Георгий Проскурин ... роорoo халтиралгын ... шынхеэ абаба.

Велосипет. Нюта... дүүдые һунгаха һу... үдэртэ зорюулан, ... телеграфна агентств... хүртэхын түлөө Душ... болоһон велосипедист... даагаар Таджикистанай ... турнигууд зунайнга... хаһа нээтээ. Уласхоор... сэй спортын мастер ... Шепель дүхэриглэн ... гол шандань хүртөө. ... сөөр 30 километртэ ... тэрэ зайгаа 41 минута ... да соо гаталаа.

Коньки. Дэлхэйн ба ... кордсменка Рут Шляй... ма-Атын Валерий Тро... «Хоёр елүүрэй тур... уласхоорондын мүрыс... дохи шатада илалтая... Эндэ СССР-эй, Польш... эй, ГДР-эй, Венгриин ... шад хабаадалсаһан юм.

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

ЛЕНИНЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулгада зорюулагдаһан хэдэн номые монгол хэлэн дээрэ МНРП-гэй ЦК-гай дэргэдэхи партиин түүхын институт ленинскэ ой хүрэтэр хэблэн гаргаха байна.

МОНЦАМЭ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ институт В. И. Ленинэй зохёолнуудай суглуулбариие хэблэлдэ бэлэдхэжэ байнхай. Партийна ба соёл сурталай хүдэлмэри тухай, ажалай бүтээсэ тухай ба бусад статьянууд энэ суглуулбари соо оруулагдаха байна. Институдай хүдэлмэрилэгшэдэй научна статьянуудай суглуулбари хэблэлдэ бэлэдхэгдэжэ байнхай. Тусхайлбал МНР-тэ ленинскэ үзэл сурталай бэелүүлэгдэжэ байһан тухай статьянууд суглуулбари соо оруулагдаха. Партийна ба олониитын хиналта тухай Ленинэй һургаал» гэжэ ном В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойн гүйсэхэ хүрэтэр мүн лэ хэблэн гаргагдаха байна.

Ленинскэ ойдо зорюулагдаһан конференцинууд, уулзалганууд болон фотовыставкэнүүдые партиин түүхын институт эмхидхэхэ юм.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ КУЛЬТУРНА ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ПАРИЖ. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дэргэдэхи радиодамжуулгын ба телевидениин комитедэй делегаци мартын 10-һаа 18 хүрэтэр Францида байжа, француз радиотелевидениин управлениин делегацитай хэлсээ хээ.

Харилсаае саашадань хүгжөөхэ бодото тодорхой хэмжээнүүд хэлсээнэй үедэ хаража үзэгдэһэн байна. Телерадио программануудые бэе бэедээ үгэлсэхэ тусхай программануудые эмхидхэхэ тухай хоёр тала үгэеэ ойлголсоо.

В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо зорюулан бэлэдхэһэн программые француз радио ба телевидени энэ гайхамшагта үдэртэй дашарамдуулан, совет радио ба телевиденидэ дамжуулан үгэхэ, тэрэ тоодо «Молния-1» гэжэ хэлхеэ холбооной хэмэл одоор хэдэн телевизионно дамжуулгануудые сэхэ хэхэ байна.

Франциин ажабайдалай ойн үдэрнүүдтэ зорюулагдаһан, тусхайлбал, Парижай нацис эзэмдэлгэһээ сүлөөлэгдэһөөр 25 жэлэй ойдо, Наполеоной түрэһөөр 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан француз радио ба телевидениин программые совет радио ба телевидени хэрэглэхэ юм.

СССР-эй ба Франциин национальна һайндэрнүүдые ноябриин 7-до ба июлиин 14-дэ тусхай дамжуулгануудые хэжэ, совет ба француз радио, телевидени тэмдэглэхэ.

Тусхайлбал, телевидениин талаар юун хэгдэхэб гэхэдэ, 1969 оной зун француз телевидени совет телевидениин туһаламжатайгаар ленинскэ газарнууд тухай үнгэтэ телефильм буулгажа абаха. Телефильмнүүдые хамтадаа буулгаха, тэдэниие андалдан абалсаха тухай делегацинууд үгэеэ ойлголсоо.

Радиогой талаар совет ба француз элитэ ехэ эрдэмтэдэй ажал ябуулгада зорюулагдаһан дамжуулгануудые бэе бэедээ дурадхаха, драматическа дамжуулгануудай текстнүүдые, радиожурналнуудые бэе бэедээ үгэлсэхэ байна.

ПАТРИОДУУДАЙ ДОБТОЛХЫ ЯБУУЛГАНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Урда Вьетнамай бүхы газар дээрэ американсайгон сэрэгүүдэй баазанууд, аэродромууд болон штабуудта добтолгонуудые хэһэн заһгаараа.

Американо-сайгон сэрэгүүдэй 16 баазые, США-гай 25-дахи дивизиин ба туһамаршадай сэрэгүүдэй 50-дахи полкын штабуудые Урда Вьетнамай патриодууд Сайгонһоо баруун-хойто тээхи райондо мартын 9-нэй һүни добтолоо. Дайсадай талаһаа 250 шахуу хүн алуулһан, шархатаһан байна гээд Освобождение агентствын дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ.

Киенфонг провинциин захиргаанай түб бологшо Каолань городто мартын 10-най үглөөгүүр дайшалхы ябуулга хэхэдээ патриодууд американо-сайгон сэрэгүүдэй 140 шахуу офицерые хүлһөөнь буулгаа.

Шокчанг провинцида ябуулга хэдэг сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй сэрэгшэд Бакльеудахи аэродромые, американо-сайгон сэрэгүүдэй эзэлжэ байһан газарнуудые мартын 11-нэй һүни добтолоо. Патриодууд американо-сайгон сэрэгүүдэй 200 гаран сэрэгэй алба хэгшые алаа гү, али шархатуулаа, дайсанай 40 шахуу сэрэгэй автомашина, 4 самолёт усадхаа.

Бьенхоа провинцида США-гай аэромобильна 1-дэхи дивизиин 3-дахи бригада мартын 13-да ехэ хохидолдо ороһон байна.

Өөһэдынгөө сэрэгүүдые дэмжэхын тулада Киенфонг провинциин захиргаанай центр бологшо Коалань город орожо ябаһан дайсанай колонные Урда Вьетнамай патриодууд мартын 15-най үглөөгүүр добтолоо, дайсанай 170 шахуу сэрэгэй алба хэгшые хүлһөөнь буулгаа.

ИЛАЛТА ТУЙЛАХА БАЙҺАНДАА БАТААР ЭТИГЭНЭ

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлэй үдэрые вьетнам арад мартын 19-дэ тэмдэглээ.

Эзэрхэг түримхэйшүүлые хүсэдөөр илахын тулада хүсэ шадалаа саашадань элсүүлэн эмхидхэжэ байһан оршон байдалда вьетнам арад энэ үдэрые тэмдэглээ. Бэеэ даанхай байдал, эрхэ сүлөө ба эб найрамдал Вьетнамай газар дээрэ хангаха замдахи гол һаад хаалта гэхэдэ, Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай империалистнууд хамааралсана. США эзэрхэг түримхэй дайн байлдаа хэнэ.

Урда Вьетнамдахи энэ эзэрхэг түримхэй дайн һүүлэй жэлнүүдтэ тон ехээр шангадхагдаа, дүрбэн жэлэй турша соо Хойто Вьетнам таһалгаряагүй шэрүүн шангаар бомбодуулагдаа. Мүнөө американ сэрэгэйхид Вьетнамай газар дээрэ урда талын хүбида гэмтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһээр, ДРВ-гэй бүрин эрхэ ба аюулгүй байдалда халдан ороһон заһгаараа.

США-гай эдэ ябуулгануудта Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай, бүхы түрүү үзэл бодолто хүн түрэлтэнэй зүгһөө дэмжэгдэдэг баатарлиг вьетнам арад шанга сохилто үгэнэ. Вьетнамай асуудал сэрэгэй хүсөөр шиидхэгдэжэ шадагдаха гэжэ һүүлшын үедэ болоһон ушарнууд харуулжа үгэнэ.

Вьетнам арадай зүб зүйтэй эрилтэнүүдһээ дэлхэйн олониитын хэһан баалалтаһаа уламжалан, США Сайгоной захиргаанай түлөөлэгшэдтэй хамта Париждахи хэлсээндэ хабаадаха баатай болоһон байна. ДРВ-гэй ба Урда Вьетнамай НФО-гой делегацинууд Париждахи зүблөөн дээрэ зүб зүйтэй хараа бодолоо шууд сэхээр хамгаална. Энэ хадаа эрхэ сүлөөтэйгөөр, бэеэ даанхай байдалтайгаар, амгаланаар һуухые хүсэдэг вьетнам арадай эрмэлзэлгэ болоно гээшэ.

Вьетнам арадай энэ хараа бодол бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэмжэгдэнэ. Энээн тухай дэлхэйн олон орондо эдэ үдэрнүүдтэ боложо байһан Вьетнамтай һанал нэгэдэлгын неделинууд гэршэлжэ үгэнэ.

Вьетнам арадта дайшалхы ёһоор талархажа байһанаа мэдүүлһэнэйнь түлөө, вьетнам арадые бүхы хэмжээгээр дэмжэһэнэйнь түлөө социалис оронуудта, Азиин, Африкын, Латиин Америкын арадуудта, бүхы түрүү үзэл бодолто хүн түрэлтэндэ вьетнам арад үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэ, халуунаар амаршална» гэжэ Ханойдо болоһон митингын резолюци соо хэлэгдэнэ.

США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлэй ойе тэмдэглэхэдээ, США-гай энэ гэмтэ ябуулгын зогсоогдохо хүрэтэр тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр хүсэд шиидэнги байһанаа вьетнам арад элирхэйлэн мэдүүлнэ. Өөрынгөө үнэн зүб хэрэгэй илаха байһанда тэдэнэр батаар этигэнэ.

США. Америкэдэ ажаһуудаг негрнүүдэй байдал ехэл муу: хара шарайтайшуул хашуулна, баһуулна. Негрнүүдэй геттогүй городые Холбоото Штадуудта олохонь бэрхэтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нью-Йоркын Гарлемэй нэгэ байра соо.

ТАСС-ай фото.

Будапештдэ выставкэ нээгдэбэ

БУДАПЕШТ. ТАСС-ай корреспондентнүүд Б. Лукьянов, А. Семенов ингэжэ дамжуулна:

1919 оной мартын 21-дэ тогтоогдоһон Венгриин Совет Республикын түүхэдэ зорюулагдаһан выставкэ эндэ нээгдээ. Венгриин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхын музейн бэлэдхэһэн энэ выставкые нээлгэдэ Совет Россин һүүлээр венгр арадай өөһэдтөө совет засаг тогтоохо үеын түүхэтэ ушарнуудта хабаадалсаһан хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеранууд хүндэтэ айлшад боложо хабаадалсаа.

ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-эй Президиумэй секретарь Лайош Четерки выставкые нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ ингэжэ мэдүүлээ. Социалис общество хүсэдөөр байгуулхын тулада ажаллан, венгр арад хүдэлмэришэнэй засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойе угтажа байна. 1919 оной Совет Республикын хэрэгые Венгриин Арадай Республика үргэлжэлүүлээ, түрүүшын пролетарска засагай нангин үг зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Фото-зурагууд, түүхэтэ документнүүд, тугууд, улаан солдадуудай буу зэбсэгүүд олон тоото экспонадуудай дунда бии. Тэдэнэй эгээн үнэтэйнь телеграфна аппарат болоно. Совет Республикын тогтоһон түрүүшын үдэрнүүдтэ венгр коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ Бела Кунтай В. И. Ленин энэ аппарадаар хөөрэлдэдэг байгаа. Венгриин Совет Республика тухай Владимир Ильичэй хэлэһэн үгэнүүд плёнко дээрэ бэшэгдэнхэй бии юм. Эдэ үгэнүүдыень выставкэдэ орогшод сэдьхэлээ хүдэлгэн байжа шагнаа.

18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй заседани дээрэ СССР-эй түлөөлэгшын хэлэһэн үгэ

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС-ай корр.). Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй мартын 18-най заседани дээрэ СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Рощин үгэ хэлэхэдээ ингэжэ онсолон тэмдэглээ. Буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые хизаарлаха саашанхи алхамууд тухай үгэеэ ойлголсохо зорилго комитедэй үмэнэ табигдана. Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай договорто 80 гаран гүрэн гар табяад байна. Энэ договорой түргэнөөр хүсэндөө орохын тулада оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Договорой хүсэндөө оролго буу зэбсэг хуряаха саашанхи алхамуудые хангаха байна.

Хамагай түрүүндэ ядерна зэбсэг хорихо тухай асуудал хаража үзэхэ, шиидхэхэ шухала гээд СССР-эй түлөөлэгшэ хэлээ. Ядерна зэбсэг хэрэглэхэгүйбди гэһэн уялгануудые гүрэнүүдэй бэедэз даажа абалга уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулгада туһалха, ядерна дайнай аюулые бага болгохо байгаа.

Ядерна зэбсэг бүтээлгые хорихо, нөөсэнүүдыень хүсэдөөр усадхаха гэхэ зэргын асуудалнуудта А. А. Рощин мүн лэ тогтожо хэлээ.

Далай ба океануудай оёорые сэрэгэй зорилгоор хэрэглэлгые хорихо тухай договорой проектые комитедэй үзэмжэдэ А. А. Рощин Советскэ правительствын даалгабаряар табиһан байна.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

БУЖУУ ҮБШЭНҺӨӨ МАЛАА ҺЭРГЫЛЭГТЫ

Бужуурһан бурүү оодэлхэгүй гэжэ буряад зон зүб хэлсэдэг. Тус үбшэндэ дайрагдаһан тугал, бурүү ехээр турадаг, зарим ушарта гарзалдаг. Бужуу — ехэ халдабаритай үбшэн. Энэ үбшэн илангаяа үбэлжэлгын үедэ дэлгэрдэг. Үхэрэй тархи, уусада халдаад, ехэ зохоогодог. Энэ үбшэн хүйтэн, нойтон, харанхы байрада үбэлжэһэн малда хүрэдэг.

Имэ үбшэниие дэлгэрүүлдэг микробууд бэлээр үгы болодоггүй. Үхэрэй үһэнэй үзүүртэ, шэбхэ болон тэжээлдэ халдаһан бужуугай микробуудые тусхай хүсэһагүй малшадшье тараажа болохо. Малай бужуу хүндэ халдажа, элдин үбшэн болодог.

Малайнгаа бужуурхагүйн тула һайн байраһаа гадна, бүхы туһатай бодосуудаар элбэг тэжээл дээрэ үхэрөө үбэлжүүлхэ хэрэгтэй. Витамин болон элдэб минеральна тэжээлээр хомор хоол дээрэ байһан малда энэ үбшэн бэлээр халдадаг. Үбэлжэлгын үедэ нара, һалхинда бэлигэн ябадаг тобир таргаи малда бужуу хүрэдэггүй.

Имэ үбшэндэ дайрагдаһан үхэр элүүр һүрэгһөөнь илгагдадаг юм. Бужуутай һүжэрхэгүйн тула үбшэн мал тусхай байра соо аргалха хэрэгтэй. Үбшэн малай шэбхэ заатагүй галдадаг, байрыень креолиндадаг.

Энэ үбшэнһөө һэргылхэ гэбэл, малайнгаа бүхы байра зунай сагта шэбхэ шабааһанһаань сэбэрлэхэ, дезинфекци хэхэ шухала. Тугал, буруугай бужуурһые дары элирүүлжэ, хэмжээ абахын тула үбэлжэлгын үедэ малшад үхэрөө ходо шалгажа байха ёһотой.

Тугал, бурүү тураадаг, үнеэдые хожороодог халдабаритай энэ үбшэнһөө үхэр малаа һэргылхын тула малайнгаа байра соо ветеринарно-санитарна дүрим сахиха шухала.

Е. ПОКАЦКАЯ,
республикын хүдөө ажахын министерствын ветеринарна таһагай ветврач.

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, Прибайкали, Түнхэн, Ахын аймагуудта саһан орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто һүниндөө 18—20, үдэртөө 3—5 градус хүйтэн болохоор багсаагдана.

Мартын 22—23-най үдэрнүүдтэ республика доторнай үүлэтэйшэг байха, һүүл тээшээ зарим нютагуудта саһан орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 15—20, үдэртөө 3 градус хүйтэнһөө хоёр градус хүрэтэр дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдэлмэришэн, колхозник бүхэндэ — экономическа эрдэм ухаа» гэһэн түрүү бэшэг. Республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ асуудал зүбшэн хэлсэхэ нютагай хоёрдохи зүблөөн тухай материал. ТАСС-ай мэдээсэл. Г. Субботиной репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: партийна хүдэлмэрилэгшэд болон журналистнуудай заншалта уулзалга. А. Митниковэй «Найдабаригүй бастион». Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: Буряадай партийна организациин түүхэһээ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Спорт. Хилын саанаһаа мэдээсэл. Сонос холнууд.

СЭНХ... ЭКРАНУУД

18 часһаа «Эсэгын о... һурагшадта зорюул... жуулга. 18.40 минута... гөө гараар» гэһэн ... 19 часһаа «Холо, ой... гэһэн дамжуулга. 19... «Арадай хиналтын ко... ран» гэһэн дамжуулга... «Хүдөөгэй галханууд» ... визионно журнал. 21 ... нэй ород драмын те... которых я видел» гэ... зүбшэн хэлсэлгэ. 23 ... минута хүрэтэр Мо... жуулга. 23 часһаа х... гаар дэлхэйн түрүү һу... түлөө эхилһэн мүры... лагдаха. Эндэ Канада... командануд наадаха ... минутаһаа СССР—Ч... хоккеистнүүдэй уул... лагдаха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИ...

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати ... те Министров БурАССР.
Н-02411. Зак. №...